Porubské noviny

Číslo: **74** MAREC 1/2013 Ročník: **XIX.**

V tomto čísle nájdete:

Avizujeme Deň učiteľov
Editorial: Krízy v nás
Obecné spravodajstvo
Vianočné koncerty
Vianoce na Poludnici
Nový rok 2013
Výročné rokovania:
JDS, COOP Jednota
Hotel Bohunice
Urbár informuje
Divadlo z Ľubele
Fašiangy v DSS a ZpS
Dom Milana Rúfusa
Mexiko – reportáž
Storočná jubilantka
Lyže a lyžiari
Rozhovor s trénerom

Foto: Dušan Migaľa

Deti a dúha

Raz mali anjelici kreslenie.
A pane – s farbičkami.
A v triede bolo ticho nesmierne
a maľovali sami.

Stvoriteľ prišiel iba po chvíli
pozrieť sa na obrázky.
A múdre oči sa Mu rosili
od dojatia a lásky.

„Čo ste to vymysleli, detičky?
Veď je to divukrásne!
Čo skrýva v sebe duša maličkých,
že múdry iba žasne?“

A začal farbiť krídla motýľov
a vymýšľal si kvety.
A radili Mu pritom podchvíľou
tí malí, drobní svätí.

Potom sa s nimi zdvihol do výšky,
maľoval vtákom perie.
A hovoril si: „Moje hlavičky!
Kde sa to v nich len berie?“

Keď už mal svoju maľbu hotovú
zvinul ju do polkruhu.
A zoslal deťom Božiu podkovu
a matku farieb – dúhu.

Krízy v nás

Trinásť – Pán Boh pri nás, hovorievali naši predkovia. „Do všetkých môžeš, dievčička, tej trinástej sa chráň ....“ píše sa v ľudovej rozprávke. Mnoho ľudí verí, že piatok trinásteho neprinesie nič dobré.

Avšak prognózy, ktoré nevychádzajú z povier, naznačujú, že by sa to nemalo týkať roku 2013. Roku s trinástkou. Mali by sa vraj začať stabilizovať situácie, ktoré priniesli krízy okolo nás. Tie môžeme ovplyvniť len málo, ak vôbec.

Čo ale ovplyvniť môžeme, to sú krízy v nás. Myšlienky na to, čo nemáme, čo sa nepodarilo, čo by malo byť inak. V poradni pre dospievajúcich, ale aj dospelých študentov sa s tým možno stretnúť často. U nich alebo u ľudí im blízkych.

Obmedzená empatia voči druhému, lebo si zacláňame vlastnou dôležitosťou a nenahraditeľnosťou, nepriznanie si pocitov a faktov v správaní, ktoré nemôže iných nechať ľahostajnými, strata objektivity – častá zmena citov a rozhodnutí, negativizmus, keď nám ktosi chce niečo poradiť, chronicky nenaplnená potreba uznania, zmätok v rebríčku hodnôt života a... úniky. Úniky do samoty, do ilúzie iných (bezproblémových?) vzťahov, k alkoholu, cigaretám, drogám. Samé slepé uličky. Odborníci tomu hovoria syndróm vyhorenia. Vyhorenia v ľudských alebo pracovných súvislostiach. A liek? Zmysel pre mieru. Alebo rúfusovsky: každá voda potrebuje breh.

A tak si do tej „trinástej komnaty“ roku 2013 požičajme vinš Slovákov z Ameriky: Kiež by ste žili tak dlho, ako vy sami chcete, ale kiež by ste nemali do konca života nesplnené priania.

Soňa Baránioová

Takzvané odcudzenie

Ak máme hovoriť o chorobách a krízach nášho veku, chcel by som upozorniť, že kríza, duchovná choroba a zápas nie sú iba výdobytkami nášho desaťročia, našej spoločnosti. Zápas a kríza z neho vyplývajúca sa začali vlastne dňom onoho mýtického vyhnania z raja, teda sú staré ako ľudstvo. Človekova skutočnosť osobne vnútorná i vonkajškovo spoločenská je stavaná tak, že klad v nej neprichádza sám od seba. Naopak, len burina sa rozplieňuje sama od seba. Veci, ako ľudskosť, sloboda, poznanie, dobro – nemožno jednoducho vyfasovať. O tie treba viesť zápas. Osobný, so samým sebou, i spoločenský. Keďže tento stav je trvalý, trvalé sú i krízy z neho vyplývajúce. Nevlastníme teda nijaké prvenstvo.

Milan Rúfus

Ak sa má stať človek človekom, musí sa vzdelávať. J. A. Komenský

A my, chlapci, rozihrajme

Zvykoslovie každej obce na Slovensku ukrýva v sebe celú históriu, múdrosť, pravdivú výpoveď o živote, vzdelaní, ale hlavne spoločenských aktivitách, estetickom cítení a spätosti našich predkov s prírodou. Veľa pekných a často i zábavných zvykov, žiaľ, odvial duch času.

Ako to teda prebývalo v Závažnej Porube na Veľkú noc? Na Veľkonočnú nedeľu bývala zábava a rovno zo zábavy išli mládenci s muzikou hore dedinou „po kúpačke“ spievajúc:„...idem kúpať tú svoju Aničku, čo hu nosím hlboko v srdiečku...“

Dievčatá potom vyvliekli do potoka, často ešte napoly zamrznutého a poriadne vyoblievali studenou vodou. Mládenci dostali maľované vajíčko a ponúkli ich hriatym na zahriatie.

Malí chlapci zas po porubsky vinšovali takto:

Videli sme, počuli sme,
že máte bielu húsku,
prišli sme vám hu okúpať,
aby bola krajšia, beľšia a poslušnejšia.
A my, chlapci, rozihrajme a céročku
okúpajme! Dobrô ráno vinšujeme.

Zo zvykoslovia Závažnej Poruby spracovala **Ľudmila Štrkolcová**

In: Závažná Poruba - história obce, 2002, s. 148

Advent je aj čas milých stretnutí

Receptov na kapustnicu je veľa. No tá vianočná je len jedna. Aby si vychutnali vôňu i chuť tohto jedla, stretli sa a to v hojnom počte, členovia domácej jednoty dôchodcov na tradičnom posedení pri kapustnici v piatok 14. decembra 2012.

No nešlo len o vôňu a chuť. Išlo o niečo viac. Išlo o duchovný rozmer najkrajších sviatkov roka a všetko, čo žije s nami v tomto čase. Pospomínať, pripomenúť vianočné zvyky a obyčaje. Vnuknúť atmosféru radostného očakávania. Ožili vinše, zneli koledy, zaznela fujara, píšťala... Na záver vydareného večera si prítomní spoločne zaspievali Tichú noc. Darmo je. Advent znamená čas prípravy na Vianoce.

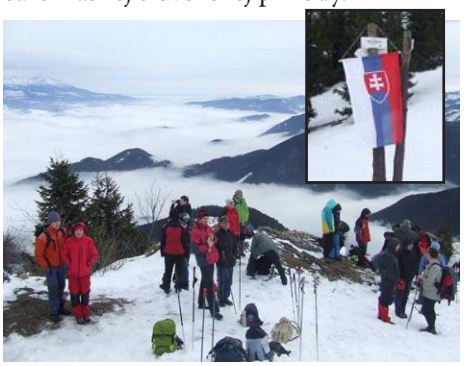
Vianoce sú vždy, keď sa usmejete na druhých ľudí

Keď pomôžete chorým a nevládnym, keď vytvoríte pohodu a pokoj medzi ľuďmi, keď rozdávate dobrú vôľu a lásku bez čakania na poďakovanie. To sú šťastné Vianoce. Tieto myšlienky skutkom naplnila domáca jednota dôchodcov. V utorok 11. decembra 2012 sa vybrali na Štepník do Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov. Klientom tohto zariadenia ponúkli vianočný program. Sprítomnili vianočné zvyky a obyčaje, oživili príbeh štyroch sviec menom pokoj, láska, viera, nádej. Zaspievali koledy, zazneli vinše. Potom odovzdali darčeky a nadovšetko rozprávali, hovorili a spomínali na mladé roky. Na záver zahral Milan Orješčik vianočné melódie.

Rozprávkové Vianoce na Poludnici

Vianoce sú určite najkrajšie sviatky roka. No nepredstavujú len kapra a kapustnicu, ale aj radostné vychádzky do prírody. Nie málo turistov sa rozhodlo vystúpiť v druhý sviatok vianočný na dominantný vrch stredného Liptova. Hoci v údolí pri Váhu kraľovala hmla, na Poludnici bolo príjemne „zimne“ a panovalo tu teplo z radostného stretnutia priateľov pohybu, turistiky a milovníkov čarokrásnej slovenskej prírody.

Na vrchole viala slovenská zástava, znela hymna, spievali sa koledy a vinšovali vinše. Deň ako z filmu o Mrázikovi, či o Popoluške. Lenže naživo, nie rozprávkovo. Aj takúto podobu môžu mať Vianoce.

Rok nový zase k nám prišiel

Ako vo svete, tak aj doma. Obyvatelia Závažnej Poruby privítali Nový rok 2013 ohňostrojom. Petardy, delobuchy, svetlice..., obloha pestrofarebne žiarila, ľudia sa kochali. Vystrašené psíky zavýjali od strachu. Po novoročnej kanonáde sa vestibul kultúrneho domu zaplnil domácimi i návštevníkmi obce.

Nový rok prítomní privítali spevom štátnej hymny a vzájomnými gratuláciami. Starosta P. Baráni vyslovil želanie, aby prichádzajúci rok bol rokom dobrým, aj keď nebude ľahký. Na rok nový si pripili vareným vínom, čo ponúkala domáca jednota dôchodcov.

Možno práve šmykľavé chodníky a zľadovatené cesty mnohých odradili od tradičnej novoročnej prechádzky do centra obce. **-dm-**

Nastal čas radosti, veselosti

Pred Vianocami rozvoniavajú medovníčky, ľudia zapaľujú svetielka a konajú sa vianočné koncerty. Prišiel čas radosti, veselosti. V tejto dobe (16. decembra 2012) sa pôsobivým vystúpením v priestoroch kultúrneho domu predstavili deti z MŠ i žiaci zo ZŠ. Malé snehové vločky navodili atmosféru zimy, súci folkloristi zas oživili vianočné zvyky. Potom zaspievali koledy a vinšovali ako sa patrí. Žiaci zahrali aj divadelné scénky a celkom nefalšovane navodili ducha Vianoc. Sála bola obsadená do posledného miesta. Dokonca niektorým rodičom sa veru stoličky neušli. Ale aj tak. Kto prišiel, nebanoval. Bolo to radostné stretnutie detí, rodičov a učiteľov v adventnej dobe.

Zima je pre deti,
zima je biela,
ako tá dušička
z detského čela.

Snehu do pása

Žiadna kalamita, len zima ako má byť. Posneží, primrzne, sem tam oteplí.

• *Lesná ulica*

Aj takto vyzerá zima

Deti šantia, kúpu sa v snehu, stavajú snehuliakov. Dospelí odpratávajú sneh: z chodníkov, z uličiek, parkovísk. Ale čo s ním? Miesta málo, snehu veľa. Na Hlavnej sa hádže do vody. No aj tu platí – všetko s mierou. Vo štvrtok (7. febr. 2013) sa stala mimoriadka. Úzke koryto pri Úvetrí sneh upchal a hladina sa zodvihla tak, že ohrozovala miestne komunikácie i domy. Je chvályhodné, že po upozornení miestnym rozhlasom ľudia prestali sypať haldy snehu do vody. Do rána sa všetko vyriešilo. Sneh odplával, voda zurčí ďalej a deti sedia v škole. Len utešený snehuliak nehybne stojí ako svedok tejto udalosti a usmieva sa na okoloidúcich.

text i foto: -jj-

Zapadla snehom naša sláva

• *Hotel Bohunice*

Boli časy, boli, ale sa minuli. Hotel EBO i Tatrín bývali každú zimu naplnené do posledného miesta. Bodaj by nie. Veď okolie Závažnej Poruby je ako stvorené na turistiku, lyžovanie, sánkovanie, korčuľovanie...Po zmene majiteľa týchto rekreačných zariadení sa stalo to, čo nikto nepredpokladal. Už tretí rok sú zatvorené. Premenili sa na domy duchov. Okrem strážnej služby a duchov na súkromný pozemok nemá nikto prístup. Že chátrajú, niet pochýb. Možno sa nanovo zmení majiteľ a na jar sa zobudia zo zlého sna ako zakliata rozprávková Ruženka.

• *Hotel Tatrín*

Odvolali Starého zaľúbenca

Ochotnícky divadelný súbor Rozmajrín zo Smrečian nacvičil hru Starý zaľúbenec. Veselohru v troch dejstvách upravila a režijne naštudovala Vlasta Mašurová. Vznikla hra v troch dejstvách z Kocúrkova o láske, ktorá kvitne v každom veku a o kare, ktorý sa na svadbu premení.

Divadlo mienili uviesť v piatok 11. januára 2013 o 18. 00 hodine v Kultúrnom dome v Závažnej Porube. Žiaľ, pre chorobu hlavnej postavy Smrečanci vystúpenie odvolali. Možno na budúci rok.

Bez výbavy sa nelyžuje

• *Peter Jurečka JUR sport*

Zima ako v rozprávke o Mrázikovi. A vy si chcete zašportovať. Máte len želanie a nemáte to, čo k tomu patrí? Teda kvalitnú a modernú výstroj.

Je to jednoduché. V lyžiarskom stredisku Opalisko funguje požičovňa lyžiarskeho, korčuliarskeho vybavenia a potrebného servisu. Ski servis a požičovňa sa nachádza v blízkosti chaty Horskej služby. Poradia, požičajú, nabrúsia a povedia, ako sa správať na svahu, na bežeckej trati, či po klzisku.

Učený nikto z neba nespadol

Lyžiarske stredisko Opalisko pamätalo aj na deti, začiatočníkov i pokročilých, ktorí chcú zdokonaliť a vylepšiť svoju techniku. Pre najmenších je k dispozícii malý vliečik a kvalifikovaní inštruktori lyžovania. Doba výuky počas zimnej sezóny je hodinu, dve, alebo pol dňa. Výuka môže byť privátna, alebo skupinová. Podľa Petra Jurečku – JUR sport Závažná Poruba najväčší záujem o lyžiarsku a snowboardovú školu býva v čase víkendov.

Viac: www.jursport.sk

Prvý krok ku olympiáde na Liptove

• *Primátor MUDr. A. Slafkovský, vpravo wojt gminy Nowy Targ, Jan Smarduch*

V penzióne ZIVKA sa uskutočnilo 6. februára 2013 zasadnutie Obecného zastupiteľstva Závažnej Poruby a delegácie Gminy Nový Targ, ktorú viedol wojt gminy Ján Smarduch. Mesto Liptovský Mikuláš zastupoval primátor MUDr. Alexander Slafkovský.

Predmetom spoločného rokovania sa stala príprava a realizácia projektov cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovensko v dvoch oblastiach: návrat k tradíciám bežeckého lyžovania a oživenie cykloturistiky. Cieľom je podpora športovania detí vytvorením materiálnych podmienok a vybudovanie cyklotrás.

V druhej časti sa venovali myšlienke vyslovenej zo strany vlády SR. V kooperácii Poľska a Slovenska usporiadať ZOH v roku 2022. Tento návrh sa stretol s podporou zúčastnených strán. Dôležité je však to, na čom sa dohodnú poľský a slovenský olympijský výbor. Čo sa bude organizovať v Poľsku, čo na Slovensku. Okrem podmienok pre jednotlivé druhy zimných športov treba riešiť: dopravu, bezpečnosť, komunikáciu a využiteľnosť kapacít po ukončení olympiády.

Zlodejom nedajte šancu

Zásahové jednotky súkromnej bezpečnostnej služby JÁGER - ochrana osôb a majetku, s.r.o., ponúkajú v našej obci možnosť napojenia objektov na pult centrálnej ochrany. Viac informácií nájdete na webovej stránke: **www.sbsjager.sk.**

-dm-

Nech je rok 2013 úspešný aj pre COOP Jednotu

• *Zľava D. Jačalová, Ľ. Kubovčík, P. Baráni*

Členskú základňu COOP jednoty v Závažnej Porube tvorí 85 členov. Výročnej členskej schôdze, ktorá sa konala v piatok 15. februára 2013, sa zúčastnila viac ako polovica členov.

Rokovanie viedla tajomníčka organizácie Darina Jačalová. Prítomní prerokovali: správu o činnosti, správu o ekonomike družstva za r. 2012 a predbežné zámery organizácie na rok 2013. Diskutujúci vyjadrili spokojnosť s úrovňou obsluhy v predajni COOP Jednoty v Závažnej Porube. Poďakovali **Božene Adamicovej** za dlhoročnú prácu v obchode. Na základe pripomienok a návrhov starosta P. Baráni uviedol, že v tomto roku sa pristúpi k úprave povrchu prístupových chodníkov k predajni. Po diskusii schválili plán činnosti, ktorý obsahuje:

-pravidelné kontroly predajne COOP Jednoty, dodržiavanie pracovnej doby, úroveň hygieny, správne uloženie tovarov, poriadok v predajni a skladoch. Rozhodli sa, že i naďalej budú spolupracovať a finančne podporovať aktivity miestnych škôl, JDS, DSS a ZpS (Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov) v Závažnej Porube. Zľava pre členov 1 % z nákupu zostáva nezmenená.

• *Členovia COOP Jednoty v Závažnej Porube*

Poľovníci hodnotili minulý rok

Výročná členská schôdza Poľovníckeho združenia Poludnica sa uskutočnila v sobotu 23. februára 2013 na chate Opalisko. Poľovníci hodnotili rok uplynulý a prijali plán práce na rok 2013. Posudzovali nielen výsledky po stránke lovu, ale aj starostlivosť o les a zverinu, atď. Navrhli predĺžiť Nájomnú zmluvu schváleného poľovného revíru Obvodným lesným úradom s majiteľmi poľovných pozemkov k výkonu práva poľovníctva na ďalšie desaťročné obdobie. Odporučili nemeniť chod zabehnutého systému, ktorý sa za desaťročia osvedčil. Nezabudli ani na jubilantov, ktorí to dotiahli k okrúhlym narodeninám.

• *Zľava: Miloslav Droppa, predseda PZ, jubilanti: Dušan Jambrich, Michal Neštický, Dušan Ostrovský, Ján Kulhavý, Peter Kedroň*

Na fašiangy si zaspievali

• *Ján Broska*

Obdobie fašiangov sa od nepamäti spája so zábavou a veselosťou, po ktorej nasledovalo obdobie štyridsaťdňového pôstu. Aj my, v Domove sociálnych služieb a zariadení pre seniorov v Závažnej Porube, sme zorganizovali dňa 12. 02. 2013 fašiangové posedenie v sprievode hry na harmonike. Pán Broska nám zahral a zaspieval a kto vedel, ten sa pridal. Náš klient, pán Pavlík nám predviedol svoj spevácky talent a zaspieval dve pesničky. Zožal veľký potlesk. Od stredy začal pôst, ktorý si posilníme každý štvrtok na evanjelických stretnutiach s pánom farárom Mgr. Pavlíkom.

-kch-

Pomocný anjel poďakoval

Obecný úrad v Závažnej Porube a nezisková organizácia Pomocný anjel pred dvomi rokmi spoločne rozbehli zber nepotrebného a obnoseného šatstva a oblečenia. Najskôr sa prinesené veci vo vreciach hromadili vo vestibule kultúrneho domu. V roku 2012 umiestnil Pomocný anjel, n. o. modrú zbernú nádobu za budovu obecného úradu. Takto sa zber premenil z príležitostnej akcie na akciu celoročnú. A výsledok? 450 kg šatstva a oblečenia za rok 2012 pre tých, čo takúto pomoc potrebujú. V januári t.r. prijal Obecný úrad v Závažnej Porube od Pomocného anjela, n. o. list, v ktorom potvrdili príjem množstva vyzbieraného šatstva a textílií. Písomne vyslovili slová poďakovania vedeniu obce i všetkým občanom za účasť na tomto zbere a ocenili osožnú a zmysluplnú súčinnosť.

Síce vražedná, no komická komédia

Na fašiangy sa v Závažnej Porube vždy hrávali divadlá. Obyčajne veselohry. V duchu tejto tradície uviedol 8. februára 2013 ako hosť ochotnícky divadelný súbor z Ľubele vražednú komédiu (5 mŕtvych) - Dr. Burke a prapodivný deň. Bolo to predstavenie plné nielen napätia, ale aj „srandy“ až do popuku. Predstavili sa mnohé známe tváre. Zažiaril Ing. Erik Gemzický, PhD., ako Dr. Burke, no prezentovali sa aj mladí, talentovaní herci. Režisér je poslucháč 2. roč. Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity. Výkony hostí ocenilo domáce publikum dlhotrvajúcim potleskom. Fandovia divadla si prišli na svoje. Toto spravodajstvo sa však žiada zakončiť otázkou adresovanou porubskej omladine. Kedy Závažná Poruba uvedie svoje divadelné predstavenie? Naposledy sa hralo v roku 1996.

Medzi seniormi

• *M. Kotian, predseda Krajskej organizácie JDS, D. Majeríková, P. Baráni, S. Barániová, E. Chovanová*

Nedávno sme pozývali všetkých priateľov seniorov na vianočnú kapustnicu, ktorá dopadla na výbornú, zúčastnilo sa na nej 74 seniorov. Kultúrny program sme pripravili sami sebe plný vianočných vinšov a kolied. Už je na obzore jar. Situácia na uliciach určite tak nevyzerá, pretože február je na zimu a hlavne sneh veľmi štedrý, ale kalendár nepustí, a čoskoro je tu marec – mesiac jari. Naše seniorské stretávačky a rôzne aktivity pokračujú aj v tieto, niekedy pre nás dosť ťažké a problémové dni. Problémové a ťažké pre nás skôr narodených sú chodníky dostať sa po nich na stretnutie. Naše prosby k ušiam pánov poslancov sú stále „hlasom volajúcim na púšti", pretože chodníky sú „cestou zarúbanou" pre tých, čo majú nejaké problémy s chôdzou. Nik nám ju neuľahčí, mali by sme sedieť doma.

18. januára 2013 sa zišla seniorská obec na výročnej členskej schôdzi. Býva zvykom, že na takýchto stretnutiach sa obzrieme dozadu na to, čo a ako sa podarilo vykonať z prijatého plánu v našich záujmových aktivitách. Bolo toho veru nemálo. Niečo bolo úspešné, iné menej úspešnejšie, hlavne časť kultúrna – nedarí sa zaktivizovať naše sily a niečo hodnotné pripraviť. Musíme nad tým porozmýšľať a niečo uskutočniť. Schôdzu veľmi dômyselne viedla Želka Staroňová ml. a správu o činnosti podala predsedníčka Darka Majeríková.

Po plodnej diskusii a pohostení nasledovala fašiangová tancovačka a priateľské posedenie. Na pondelňajších posedeniach sa často vedú debaty o zdravej výžive a ozdravovaní organizmu, rôzne návody ručných prác – aj konkrétne výrobky, ale občas aj na veselšiu nôtu – veselé historky a vtipy.

Ľudmila Štrkolcová, Jednota dôchodcov

Osudy Poľovníckeho združenia Poludnica sú v rukách majiteľov lesných pozemkov

Poľovníctvo a lov existujú od pradávna v rôznych obmenách. V nedávnej histórii ako poľovné spolky, neskôr ako poľovnícke združenia. Počas rôznych zmien v poľovníckej legislatíve sa menili hranice a výmery poľovných revírov, až napokon po roku 1989 sa ustálili tak, ako sú doteraz. Je ale podstatné, že poľovníci vždy chránili a obhospodarovali svoj revír. Sú to ľudia zapálení pre túto neľahkú činnosť. Sú to nesčítateľné hodiny obetavej práce pre rozvoj a chod poľovníctva v našom revíri, či už po stránke samotného lovu, ochrany genofondu, výstavbe poľovníckych zariadení, príprave krmiva a samotného prikrmovania poľovnej zveri v čase núdze. V nemalej miere sa poľovníci nášho združenia podieľali a podieľajú na brigádnickej činnosti, či už pri kopaní chodníkov, ich udržiavaní, veď slúžia všetkým návštevníkom lesa, taktiež pri čistení a uhadzovaní haluziny, ale najmä pri sadení stromkov pre všetky dotknuté urbáre. Veď len za posledných päťdesiat rokov vysadili poľovníci v tomto revíri vyše 300 000 stromkov, čo je už poriadna hora.

Ochraňujeme a zveľaďujeme

Náplňou práce poľovníckeho združenia je aj výkon poľovnej stráže, čo vyplýva zo Zákona č. 274/2009 NR SR, ale aj služba pre ZML, tiež ochrana proti vandalizmu, neoprávnené behanie na motorkách, či štvorkolkách po hore, no najviac ochrana pred svojvoľným zapaľovaním ohňa a ochrana pred požiarmi. V nemalej miere sa poľovníci stretávajú aj s pytliactvom, no neustálou kontrolou na úkor voľného času a spánku sa nám podarilo „škodnú" dolapiť a za pomoci Polície SR poslať tam, kam patrí.

V terajšej dobe Poľovnícke združenie Poludnica hospodári na výmere 3274 ha z toho v lese 2389 ha a na poli o výmere 885 ha. Členská základňa po schôdzi v januári 2013 je 27 členov a jeden čakateľ na členstvo. Z uvedeného počtu je vyše 70 % členov – poľovníkov aj vlastníkmi poľovných pozemkov.

Nakoľko na konci roka 2013 končia desaťročné zmluvy o prenájme poľovného revíru, naši poľovníci majú eminentný záujem o ďalšie predĺženie zmluvy na výkon práva poľovníctva aj na ďalšie desaťročné obdobie. Vieme, že cudzie skupiny sa snažia a zákon to povoľuje, ovládnuť revír a zmeniť chod zabehaného systému, ktorý sa po desaťročia osvedčil, pretože to robia ľudia, ktorí sú aj vlastníci pozemkov. Žiadne iné poľovnícke združenie, ani iné zoskupenia si nemôžu meniť zákony, alebo nariadenia dané Lesným úradom, či v množstve odstrelu dľa bonity tried

• *Predseda PZ Poludnica Miloslav Droppa (vpravo) a výbor združenia*

pre ten ktorý revír, alebo v množstve prípravy krmiva, či soli pre prikrmovanie v čase núdze a poľovných zariadení, ako sú krmelce, soľníky, posedy, ktoré si Poľovnícke združenie Poludnica svojpomocne vybudovalo a ich aj udržiava a zveľaďuje. Nad týmto všetkým sa treba veľmi dobre zamyslieť, dokiaľ sa zdvihne ruka za alebo proti.

I keď naše združenie po nových voľbách výboru v roku 2012 nebolo jednotné v kandidátoch na post predsedu, novozvolený výbor a taktiež celé združenie pracuje v plnom nasadení. Po pol roku na ďalšej členskej schôdzi sa našiel vhodný kandidát, ktorý bol členskou schôdzou riadne zvolený a tak sa dostalo naše združenie do normálnych koľají. Možno práve toto obdobie začali využívať určité skupiny a začali kampaň na uchvátenie moci práva poľovať v tomto revíri.

Predložili sme ponuku

Výbor poľovníckeho združenia a ostatní členovia, ktorým leží na srdci udržiavanie a zveľaďovanie nášho prírodného bohatstva pre ďalšie generácie, oslovil všetky združenia majiteľov lesov zainteresovaných v poľovnom revíri, ktorý obhospodaruje PZ Poludnica (Iľanovo, Ploštín, Vrbica (tvoria 43 %) a hlavne Závažnú Poruba, ktorá je majoritným podielnikom tohto poľovného revíru. Vlastníkom sme predostreli ponuky, či už po finančnej stránke, alebo vzájomne prospešných foriem ďalšej spolupráce v rámci našich možností.

Doteraz a na povzbudenie našej práce sa vyjadrili ostatné združenia majiteľov lesov jednoznačne kladne v prospech domácich poľovníkov. Teraz záleží na nás, na vlastníkoch pozemkov v ZML v Závažnej Porube, či ostane poľovný revír v rukách domácich poľovníkov, alebo iných cudzích zoskupení, o ktorých nič nevieme a ich nepoznáme. Nechceli by sme sa dožiť ďalších Jaslovských Bohuníc, či Tatrína, lebo desať rokov je dosť dlhá doba na zmenu rôznych zákonov.

Poľovnícke združenie Poludnica apeluje preto na všetkých čestných ľudí v ZML Z. Poruba a žiada podporu nášho záujmu.

Pevné zdravie všetkým praje

Milo Droppa, predseda PZ Poludnica

Drahé, krásne, úžasné, silné, schopné, osudové

Vždy kvetom sa dotýkaj ženy

• *L. Jambrichová, A. Cútová, B. Tréger*

Liptovský Mikuláš: Pri príležitosti MDŽ sa v priestoroch Mestského úradu uskutočnila v stredu 6. marca 2013, za účasti delegácií žien z celého okresu Liptovský Mikuláš, milá slávnosť JDS (Jednota dôchodcov Slovenska). Na slávnosti bol prítomný primátor mesta L. Mikuláš MUDr. A. Slafkovský, primátor mesta L. Hrádok Mgr. B. Tréger, prednosta Obvodného úradu v L.Mikuláši Ing. J. Galvánek, zástupcovia krajskej a okresnej organizácie JDS a mnoho ďalších významných hostí. Slávnostný príhovor predniesol predseda Krajskej organizácie JDS Michal Kotián.

Závažnú Porubu reprezentovala Ženská spevácka skupina pod vedením zbormajstra J. Vadovického. V kultúrnom programe uviedla päť piesní venovaných matke a ženám. Najvyšší predstavitelia okresu po slovách uznania a poďakovania odovzdali prítomným ženám kytičky kvetov. Porubským ženám kvety odovzdal primátor L. Hrádku Mgr. B. Tréger a zástupca primátora L. Mikuláša Ing. J. Repaský. „Nielen v deň MDŽ, či Dňa matiek, no po celý rok, vždy a všade je potrebné ženu ochraňovať, ctiť a vážiť," uviedol v príhovore primátor mesta L. Mikuláš.

Ženskú spevácku skupinu Závažnej Poruby vedie Ján Vadovický, zbormajster.

Daj, Bože, trávičku, už sa nám žiada.
Zložiť v nej hlavičku, kvety v nej hľadať.

Nepotrebný sviatok? Práve naopak.

Medzinárodný deň žien v Závažnej Porube v tomto roku potvrdil, že nepatrí k nástrojom politickej propagandy, ani k okamihom formálneho vyjadrenia úcty k ženám. Nie jeden chlap sa v tento deň ponáhľal po práci domov s kytičkou kvetov. Školáci zas vykračovali do škôlky i školy s kvetom v ruke. Takto všetci, aspoň čiastočne, zaplatili osobný dlh ženám, ktorý slovami nezmeriaš. Ani stretnutie dôchodcov v tento deň nebolo samoúčelné. Cieľom bolo kultivovanie, zušľachťovanie a normálne poľudšťovanie človeka. Starosta P. Baráni priniesol dôchodkyniam kvety, deti zaspievali a zatancovali. Re-

citovali sa verše Majstra adresované ženám, znela fujara, povedali sa slová vďaky. Vladimír Farárik v príhovore poprial ženám život plný lásky a zaslúženej úcty a dodal: „ Žena je bytosť, ktorá v sebe skrýva: krásu, duchaplnosť i zmyselnosť. Bez nej by bol svet pustý ako lúka bez kvetov, ako nočná obloha bez hviezd, či ako srdce bez lásky." Sviatok sa stal chvíľou uvedomenia si odkiaľ prichádzame, komu patríme a kto nás formuje. Ukázalo sa, že výchova človeka akoby čoraz vo väčšej miere ostávala len na ženských pleciach. Určite je dobré, že naša populácia si toto všetko uvedomuje nielen v druhú májovú nedeľu na Deň matiek, ale aj 8. marca. Veď o tomto sviatku sa už šírili reči o jeho nepotrebnosti.

• *D. Majeríková, P. Baráni, starosta*

Ďakujeme, že ste nezabudli

Sviatok MDŽ bol pôvodne chápaný ako deň boja za rovnoprávnosť žien. Dnes je skôr ponímaný ako sviatok úcty k ženám v každom veku. Keďže v našom Zariadení pre seniorov máme prevahu ženského pohlavia, tomuto dňu patrila pozornosť. Už vo štvrtok 7. marca nás pri príležitosti MDŽ svojim spevom, krásnymi básňami a tancom prišli obveseliť deti z Materskej školy v Závažnej Porube.

Vystúpením potešili srdcia nielen žien, ale všetkých klientov. Zároveň klientkam a zamestnankyniam odovzdali vlastnoručne vyrobenú kytičku z papiera.

V nasledujúci deň popoludní sme v našom zariadení privítali členov Jednoty dôchodcov v Závažnej Porube. Predsedníčka JDS pani D. Majeríková v mene všetkých členov popriala krásny MDŽ a pán Ivan Broska zaspieval a zahral na fujare.

Sviatočné posedenie sme ukončili pri káve a koláčikoch, ktoré pripravili šikovné ruky našich klientok.

Samozrejme, na ženy v našom zariadení nezabudol ani pán starosta P. Baráni a spolu s pánom poslancom V. Mlynčekom nás prišli pozdraviť k tomuto sviatku s kyticou karafiátov.

Touto cestou ďakujeme všetkým, ktorí si na klientky a zamestnankyne v tento pekný sviatok spomenuli. Veríme, že úcta k nežnejšiemu pohlaviu bude pretrvávať nielen v tento jeden deň, ale počas každého dňa v roku.

Mgr. Katarína Chudá

Spravodajstvo z valného zhromaždenia majiteľov lesov

Valné zhromaždenie ZML PS Závažná Poruba sa uskutočnilo v sobotu 23. 3. 2013. Pripravený program Valného zhromaždenia bol doplnený a schválený a po jeho prerokovaní bolo schválené uznesenie v nasledujúcom znení:

U Z N E S E N I E

z Valného zhromaždenia Združenia majiteľov lesov pozemkové spoločenstvo Závažná Poruba konaného dňa **23. marca 2013 v Kultúrnom dome v Závažnej Porube**

Valné zhromaždenie na základe:
- správy o činnosti ZML PS a výboru za rok 2012
- správy o činnosti DR ZML PS za rok 2012
- správy o hospodárení ZML PS za rok 2012
- správy mandátovej komisie
- návrhu rozpočtu na rok 2013

I. Berie na vedomie:

1. že uznesenie prijaté na Valnom zhromaždení konanom dňa 2.3.2012 považuje za splnené tak, ako boli zhodnotené predsedom ZML PS v plnom rozsahu

2. zánik členstva smrťou v súlade s čl. III., bodu 7 písm. s) Stanov a to 14 členov ZML PS

3. správu mandátovej komisie a konštatuje, že v súlade s čl. VI. bodu 5 Stanov je valné zhromaždenie uznášania schopné, keď z celkového počtu 517 členov je prítomných 402. Z celkového počtu hlasov 13 699,50 je prítomných 10 935,03 hlasov, čo je 79,82 %, po odpočítaní 968,40 hlasov neznámych vlastníkov, neukončených dedičských konaní a Slovenského pozemkového fondu je počet disponibilných hlasov 12 731,10, z čoho tvorí počet prítomných 85,94%.

4. vôľu spoluvlastníkov, aby o podnikaných krokoch na parcele „E“ KN č. 1276/501 a na parcelách z nej odvodených, rozhodovali spoluvlastníci, resp. ich zvolení zástupcovia.

5. že návrh Ing. Jána Dudu o zaradení bodu OZ Luhy do programu VZ ZML PS neprešiel väčšinou 53,27% hlasov.

6. text uznesenia, ktoré bolo prijaté ČS OZ LUHY 6.12.2012, osobitne jeho časť, ktorou jednotliví podieloví spoluvlastníci prejavili vôľu, aby o podnikaných krokoch na parcele „E“ KN č. 1276/501 a na parcelách z nej odvodených, v zmysle stanov Občianskeho združenia LUHY rozhodovali spoluvlastníci, resp. ich zvolení zástupcovia, ktorými sú členovia predstavenstva a dozornej rady Občianskeho združenia LUHY.

II. Schvaľuje:

1. správu o činnosti ZML PS a výboru spoločenstva za rok 2012 (proti. 52 hlasov – 0,51%, zdržalo sa 29,48 – 0,29%)

2. správu o hospodárení ZML PS a dosiahnutých hospodárskych výsledkoch za rok 2012 (proti 34,51 hlasov – 0,34%, zdržalo sa 19,03 – 0,19%)

3. správu Dozornej rady ZML PS (proti 93,76 hlasov – 0,92%, zdržalo sa 76,23 hlasov – 0,75%)

4. ročnú závierku za rok 2012 s tým, že dosiahnutý zisk 122 090,94 € bude zaúčtovaný ako záväzok voči členom ZML PS (proti: 82,24 hlasov – 0,81%, zdržalo sa 161,64 hlasov – 1,59%)

5. rozpočet ZML PS na rok 2013 (proti 386,78 hlasov – 3,81%, zdržalo sa 5,83 hlasov – 0,06%)

6. podľa Stanov čl. VI. písm. d) rozdelenie dosiahnutého zisku za rok 2012 vo výške 122 090,94 € a rozpočtovanú čiastku zo zisku za rok 2011 vo výške 2 500,00 € takto:
- na podiely členom - 123 295,50 €
- nerozdelený zisk za rok 2012- 1 295,44 €
(proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 0,8 hlasov – 0,01%)

7. príspevok neziskovým združeniam a organizáciám na kultúrnu, športovú, školskú, cirkevnú a inú činnosť v roku 2013 nasledovne:
- príspevok pre Cirkevný zbor ev. c. a.v. Závažná Poruba 900,00 €
- pre výbor ZML na základe žiadostí predložených do 30. 5. 2013 - 2 100,00 €
(proti 28,51 hlasov – 0,28%, zdržali sa 104,01 hlasov – 1,02%)

8. mzdové náležitosti a odmeny:
a) vyplatenie podielov na hospodárskom výsledku – zisku dosiahnutom v roku 2012 vo výške 9,00 € členom ZML PS na 1 podiel
b) termín na vyplatenie podielov za rok 2012 na štvrtok 28. marca 2013 od 14,00 do 18,00 hod. v Kultúrnom dome v Závažnej Porube, prevody na účty členov od 25. 3. 2013
(proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 63,73 hlasov – 0,63%)

9. preúčtovanie
a) nevyplatených podielov pre ZML PS za rok 2012 vo výške 1 758,60 € ako nerozdelený zisk
b) záväzku voči členom združenia – nevyplatená majetková ujma vo výške 484,80 € po uplynutí zákonnej lehoty ako nerozdelený zisk
c) ostatných záväzkov – nevyplatená čiastka za reštitúciu vo výške 169,92 € po uplynutí zákonnej lehoty ako nerozdelený zisk (proti 0 hlasov – 0,00%, zdržalo sa 0 hlasov – 0,00%)

10. výsledky hlasovania pre uzavretie nájomnej zmluvy na výkon práva poľovníctva na pozemkoch ZML PS v prospech PZ Poludnica Závažná Poruba.(za 8 238,39 hlasov – 75,34%, zdržalo sa 2 696,64 hlasov – 24,66%)

11. že nájomné za prenájom pozemkov pod rekreačné chaty bude bez výnimky pre členov aj nečlenov ZML PS (proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 366,38 hlasov – 3,61%)

III. Poveruje:

1. výbor ZML PS na uzatvorením nájomnej zmluvy o výkone práva poľovníctva v zmysle novely zákona o poľovníctve. (Proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 0 hlasov – 0,00%)

IV. Splnomocňuje

1. výbor ZML PS na zastupovanie ZML PS na rokovaní vlastníkov poľovných pozemkov o výkone poľovníckeho práva na pozemkoch ZML PS, bez možnosti zmeniť rozhodnutie VZ (proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 0 hlasov – 0,00%)

V. Ukladá výboru:

1. dohodnúť s vlastníkmi pozemkov (alebo ich legislatívnymi zástupcami) pre všetku ornú pôdu v správe ZML PS – reštitúciami vydanej pre podielnikov Združenia majiteľov lesov PS takú formu správy, aby o nich rozhodovali oprávnené osoby – jednotliví podieloví spoluvlastníci. (proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 0 hlasov – 0,00%) T: okamžite
Termín ukončenia: do jednania budúceho VZ

2. aby v zmysle zákona o pozemkových spoločenstvách upravil podiely členov tak, aby ich výška vyjadrovala podiel výmery nehnuteľnosti patriacej členovi spoločenstva na celkovej výmere spoločne obhospodarovaných nehnuteľností všetkých členov spoločenstva. V súlade aj s bodom V.1. (proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 0 hlasov – 0,00%)
Zodpovednosť za kontrolu plnenia prevzali členovia návrhovej komisie tohto VZ.
Termín: do jednania budúceho VZ

3. pripraviť znenie stanov v súlade s ustanoveniami zákona o pozemkových spoločenstvách a predložiť ich na prerokovanie valnému zhromaždeniu, ktoré sa bude konať do **60 dní** po nadobudnutí platnosti novely zákona o pozemkových spoločenstvách. Vrátane návrhov na zmenu stanov obdržaných od p. Stanislava Jurečku a p. Ing, Jána Čungu k tomuto VZ. Návrh bude obsahovať aj návrh voľby predsedu, výboru a dozornej rady ZML PS. (proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 0 hlasov – 0,00%) Termín: do jednania budúceho VZ

4. vypracovať internú smernicu na vykonávanie ťažby a predaja dreva, vrátane výberu ťažobnej skupiny a odberateľa, pri zohľadnení podmienok dodavateľsko – odberateľských vzťahov. (proti 0 hlasov – 0,00%, zdržali sa 0 hlasov – 0,00%)
Termín: do jednania budúceho VZ

Za návrhovú komisiu: Ing, Ladislav Niňaj
Ing. Ivan Iľanovský, Ing. Ján Kuľhavý
Za mandátovú komisiu: Viera Brantálová

Vďaka za spolupatričnosť

V sobotu sa väčšina podielnikov zúčastnila Valného zhromaždenia ZML PS. Dôležitý bod rokovania bol „neistý osud“ uzatvorenia budúcej Nájomnej zmluvy na ďalšie decénium (10 ročné obdobie) pre výkon práva poľovníctva v prospech Poľovníckeho združenia Poludnica na ploche majiteľov poľovných pozemkov v správe ZML PS Závažná Poruba. Výsledok hlasovania poľovníci tak trochu očakávali. Vážime si každý jeden hlas podielnika a prejav tých, ktorí otvorene v diskusii vyjadrili svoj názor. Podpora, vyjadrená počtom kladných hlasov pre PZ Poludnica je až ohromujúca – ĎAKUJEME.

Poľovnícke združenie Poludnica
Závažná Poruba

Šťastné je stretnutie so živým Pánom

Ján 20, 11-18

V živote človeka hrá stretnutie s iným človekom veľkú úlohu. Sú také stretnutia, ktoré nám navždy ostanú v pamäti, sú stretnutia, na ktoré nikdy nezabudneme. Sú stretnutia, ktoré sa stali rozhodujúcimi pre celý náš ďalší život. Sú stretnutia, ktoré nám priniesli šťastie, radosť, pokoj a požehnanie. Môžeme Bohu ďakovať, ak sme vo svojom živote mali hodne takýchto stretnutí, nadovšetko však, ak sme sa vo svojom živote stretli s Kristom ako svojím Pánom a Spasiteľom.

Náš text z Jánovho evanjelia o veľkonočnej udalosti nadväzuje na správu vzatú z Lukášovho evanjelia. Ján hovorí o zážitkoch Márie Magdalény vo veľkonočné ráno. Ona je jednou zo žien, ktoré prišli včas ráno v nedeľu po Veľkom piatku k Ježišovmu hrobu. Bola veľmi nešťastná. Veď celé jej šťastie zničila ľudská zloba; Ježiša ukrižovali ako zločinca a On dokonal. Nie div, že Mária plače. Cíti naplno a prežíva, že bez neho sa jej bude ťažko žiť. Je to tak, ako vyjadril francúzsky mysliteľ – básnik Musset: Len jediná bytosť odišla a prázdny je svet. Pre ňu Ježiš bol nenahraditeľný. Veď zažila v Jeho prítomnosti pomáhajúcej lásky. Ježiš ju vytrhol z priepasti časného i večného zahynutia. Teraz, keď stála pri Ježišovom hrobe, bola celkom nešťastná. Jej nešťastie sa zväčšilo, keď videla, že je hrob prázdny. Nemohla Ježišovi preukázať ani tú poslednú poctu: pomazať Jeho telo voňavými masťami. Utekala k učeníkom, aby im oznámila, že Ježišovo telo niekto z hrobu ukradol. Potom sa však znovu vrátila k prázdnemu hrobu... a plakala. Na tento okamih nadväzuje naše evanjelium.

Mária Magdaléna je nešťastná, lebo nemôže nájsť Ježiša. Na otázku anjelov, prečo plače, odpovedá: „Vzali mi Pána a neviem, kam ho položili.“ V tomto vzdychu je vyjadrené všetko, čo cíti ubolená duša. A doložme, čo pociťujeme aj my, keď sa prerušilo naše spoločenstvo s Ježišom. Veď bez Ježiša nemá pre veriaceho človeka nič na tomto svete zmysel a cieľ. Bez Neho je všetko stratené. Bez Ježiša bolo pre túto ženu všetko stratené a tento žiaľ nevedeli utíšiť ani učeníci ani anjeli.

Ale práve do tejto beznádejnej situácie zasahuje Ježiš, živý vzkriesený Ježiš. On je ten, ktorý sa Márii prihovára: „Žena, čo plačeš, koho hľadáš?“ On vie o jej bolesti. On sleduje jej život. On pozná jej ťažkosti a prejavuje záujem o ne. Náš živý Pán, má súcit s každým trpiacim človekom, má lásku k človeku, má záujem o každého z nás a prichádza v pravý čas, aby trpiacim pomohol.

Aké šťastné a radostné skúsenosti môžeme získať v stretaní sa so živým Pánom! On vstal z mŕtvych a žije. Hlása nám to Veľká noc. A pretože žije, má záujem i o nás. Ježiš z Nazareta nie je odbavenou veličinou, nepatrí iba do minulosti, nie je prechodným zjavom v ľudských dejinách. On je pre nás veriacich trvale svietiacim slnkom. Preto i my môžeme patriť k tým šťastným deťom, ktoré sa s Ním môžu vo svojom živote stretnúť. Živý Ježiš nám stále vychádza v ústrety, zasahuje do nášho života, so záujmom nás sleduje, s plným pochopením sa k nám v každom položení nášho života, obzvlášť v našich ťažkostiach prihovára: „Čo plačeš, koho hľadáš?“ Sú to pre nás priamo otriasajúce otázky a sú upravené pre všetkých nás. Veď kto z nás nevie o životných ťažkostiach. Kto z nás neprežíval už straty, kto nepozná bolesť a kto by sa mohol pochváliť tým, že už má všetko a nič viac nepotrebuje, po ničom netúži, nič a nikoho nehľadá. Aké však šťastie, že práve v tejto situácii vieme o tom, že vo všetkých týchto ťažkostiach nie sme sami. Pretože to vieme, nezúfame si, aj v životných skúškach môžeme obstáť, ba môžeme byť priamo šťastní, lebo sa vo viere stretávame so živým, vzkrieseným Ježišom Kristom, ktorý je Pánom nášho života. Sme šťastní, lebo máme Toho, ktorý o naše ťažkosti záujem prejavuje a ktorý s nami dôverné spoločenstvo nadväzuje.

Takéhoto poznala Ježiša Mária Magdaléna. On sa jej spýtal nielen to, prečo plače, koho hľadá, ale ju aj láskyplne oslovil, keď sa jej prihovoril: Mária. Tým nadviazal celkom úzke, dôverné spoločenstvo s ňou; pre Máriu došlo k obnoveniu spoločenstva, v ktorom stála už prv, pred Pánovým ukrižovaním. Radostne vykríkla: Rabbúni, Majstre! Opravdivé šťastie sála z tohto výkriku. Ty predsa žiješ a ja sa môžem s Tebou znova stretať!

Áno, Ježiš žije a aj my sa môžeme s Ním vo svojom živote, teda nielen cez veľkonočné sviatky, ale vždy znovu stretať. Živý Ježiš chce mať s každým z nás trvalé spoločenstvo. Preto i nás oslovuje, každého po mene volá, a to už od nášho krstu, kedy nám privolal: Neboj sa, lebo som Ťa vykúpil, tvojím menom som ťa povolal, môj si ty. Oslovil nás pri našej konfirmácii, oslovuje nás pri návšteve služieb Božích, pri prijímaní jeho svätej Večere, pri počúvaní kázne a čítaní Božieho slova. Jemu je každý človek drahý. Ide len o to, či my počujeme Jeho volanie. Ide o to, či pociťujeme vo svojom živote Jeho živú prítomnosť. S ľútosťou zisťujeme že i v radoch príslušníkov nášho zboru sú mnohí hluchí, lebo nepočujú Jeho volanie. Sú i takí, ktorí si zapchávajú uši vtedy, keď ich zvony volajú do spoločného zhromaždenia veriacich. Musíme sa i my vyrovnať s otázkou, ako je to s nami. Kiež by sme i my, ako nám to ukazuje Mária Magdaléna, odpovedali na Ježišovo oslovenie srdcom plným túžby a radosti. Náš život bude poznačený šťastným stretaním sa s Pánom, keď budeme ochotne žiť v spoločenstve s Ním. Amen

Vladimír Pavlík,
ev.a.v. farár

Bohoslužobný život zboru

V uplynulom období sme krstili:
Michala Nemtušiaka; Nicolasa a Tiffany Kmeťových, narodených vo Watforde v Anglicku.
„Kto uverí a pokrstí sa, bude spasený.“

V nádeji vzkriesenia sme sa lúčili:
Emília Mikulášová, rod. Kubová, 85 r.
„Blahoslavení všetci, ktorí v Pánu umierajú.“

2. sviatok vianočný bol pre náš cirkevný zbor slávnostnejší ako v minulých rokoch. Zaslúžili sa o to naši najmenší. Konfirmandi – M. Macek, T. Beťko, M. Macková a N. Saganová si pripravili scénku Slepý pastierik – o narodení Dieťaťa v Betleheme s pekným gitarovým doprovodom Samka Beťku. Žiaci ZŠ, ktorí navštevujú náboženskú výchovu v Závažnej Porube, pripojili vianočné recitačné pásmo. Vianočnú atmosféru vhodne doplnili členovia cirkevného spevokolu Fidelitas, ktorí zaspievali dve koledy: Počujete spievať zvony vianočné a Tichá noc.

• *Slepý pastierik, scénka o narodení Dieťaťa v Betleheme*

Ďakujeme všetkým, ktorí v roku 2012 prispeli na fond opráv kostola. Vyzbierali sme zatiaľ 1700 Eur. V zbierke pokračujeme aj v tomto roku, lebo oprava vonkajšej omietky kostola si vyžiada viac finančných prostriedkov. Už vopred ďakujeme!

V nedeľu po Deviatniku, 3. februára 2013 sme mali výročný účtovný zborový konvent, na ktorom sa hodnotil duchovný aj hospodársky život zboru. Na tento rok je naplánovaná oprava fasády kostola, odvodnenie, ako aj oprava školského bytu. Budú to práce náročné na financie a tak touto cestou prosíme všetkých ochotných darcov, ktorí budú môcť prispieť na tieto opravy. Týmito opravami si chceme dôstojne pripomenúť 80. výročie postavenia a posvätenia nášho chrámu.

Služby Božie počas tichého týždňa a Veľkej noci budú nasledovné:

Pôstne večierne každý štvrtok o 17,00 hod. v Modlitebni Dr. Martina Luthera.

Na Zelený štvrtok už tradične Večera Pánova o 17,00 hod.

Veľký piatok s čítaním Pašií o 10,30 h. Po službách Božích bude prisluhovaná Večera Pánova.

Služby Božie na 1. a 2. slávnosť Veľkonočnú v riadnom čase o 10,30 hod.

Predsedníctvo CZ Závažná Poruba

• *Tatran*

Koncert spevokolu Tatran

Spevácky zbor Tatran pod taktovkou Ľubomíra Rašiho uviedol v tretiu adventnú nedeľu v evanjelickom kostole v Závažnej Porube svoj koncert zostavený z piesní Vianoc.

Úžasný koncert ponúkli v čase, keď sa pripravujeme na narodenie Spasiteľa. Okrem piesní pôsobilo aj slovo. Vladimír Pavlík, zborový farár, v príhovore k chrámovému spoločenstvu povedal, že v narodení Kráľa kráľov sme dostali nebeský dar, ktorý priniesol božiu milosť, odpustenie a našu spásu. Prejavom vianočnej radosti je nový život. Repríza koncertu sa uskutočnila vo štvrtú adventnú nedeľu (23. decembra 2012) o 16. hodine v katolíckom kostole v Okoličnom.

• *Chrámové spoločenstvo na koncerte Tatranu*

Modlitba: Pane Ježiši Kriste, Ty si prešiel cestou utrpenia. Ty si za mňa zomrel a vstal z mŕtvych, aby som mohol žiť. Uvedomujem si svoju ľudskú krehkosť a pominuteľnosť. Otváraj mi oči pre Tvoje víťazstvo, ktoré si pripomínam zvlášť pri Tvojom vzkriesení. Kriste, Ty si sa ponížil a vstúpil do tohto sveta ako Spasiteľ. Za mňa si trpel, vstal z mŕtvych a vstúpil do slávy svojho Otca. Dovoľ mi myslieť na to, že cestou, ktorou si ma predišiel, si spojený so mnou a celou svojou cirkvou. Nech ma to povzbudzuje k láske, ktorá omilosťuje, k viere, ktorá ma zachraňuje a nádeji, ktorá nezahanbuje. Nech ma to vedie k pokore, aby som Tvoju milosť vďačne prijímal a po svojom zmŕtvychvstaní s Tebou prebýval a po všetky dni aj na veky vekov. Amen

Bocian biely
(Ciconia ciconia)

Bocian biely je vznešený dlhonohý štíhly vták, ktorý si svojou prikladnou rodičovskou starostlivosťou, majestátnym pohybom na tenkých nohách, elegantným sfarbením, svojou výškou niečo cez 1 m, pri rozpätí krídiel dosahuje viac než 2 m a celkovou krásou stále získava obdiv a sympatie nás ľudí. Je tomu tak i v našej obci Závažnej Porube.

Bocian je zákonom chránený

Na našom území boli a sú bociany chránené. No i napriek tejto skutočnosti, v minulosti veľké množstvo ich hniezd ubúdalo. Preto sa o nich začali viacej starať odborníci i amatérski milovníci prírody. Aj u nás, tak ako inde, bociany žijú v blízkosti ľudských obydlí v strede obce. Preto máme o stave populácie a spôsobe života pomerne presné informácie. Náš kultúrny dom bol i s kotolňou pristavený v roku 1983. Od tohto roku začali sídliť na komíne kotolne prvé páry bocianov. Za ostatných 36 rokov pritiahli bociany pozornosť ochranárskych organizácií, ktoré si dali za cieľ čo najviac obmedziť ich úhyn pri nevhodnom hniezdení (napr: na stĺpoch elektrického vedenia, a komínoch, kde sa kúri.)

I cez snahu spomínaných organizácií, si bociany stavajú asi ¼ hniezd na nebezpečných elektrických stĺpoch. Veľkým úspechom dnes je tá skutočnosť, že väčší počet hniezd sa už nachádza na betónových stĺpoch s kovovými konštrukciami, vybudovanými ľuďmi. Bociany biele, k nám prilietajú v druhej polovičke marca až začiatkom apríla. Pri ich bieločiernom sfarbení zvlášť vyniknú ich dlhé červené nohy a zobák. Pár bocianov sa väčšinou vracia z teplých krajín do svojho starého hniezda. Býva to mohutná stavba zo suchých vetiev a haluzí. Materiál na stavbu hniezda nosí samec. Samička do stredu hniezda vplieta suchý hnoj, hlinu, handry a suché trávy. Hniezda majú 2,5 m v priemere. Staré hniezda mávajú hmotnosť 1t a poskytujú hniezdenie vrabcom, trasochvostom bielym, kavkám obyčajným a sokolovi myšiarovi.

Život v páre

Život páru je zaujímavý v dobe párenia. Samček žije s jednou samičkou celý život. V prípade uhynutia jedného z nich, osamelý člen si hľadá iného partnera. Prvý sa z južnej Afriky vracia samec. Zakrúži nad starým hniezdom a pristane. Samička priletí za 3 až 6 dní po ňom. Stáva sa, že samička cestou zahynie. Samček ju vyčkáva a tak sa stane, že leto prežije sám. Ak naopak cestou zahynie samček, samička postáva na hniezde, lieta po okolí a čaká. Ak k nej priletí iný samec začnú svadobný tanec a hry lásky v podobe skákavých tancov. Samička stojí na okraji hniezda a samček sa širokými mávaniami krídiel snaží udržať vo vzduchu tesne nad ňou. Pritom naťahuje svoje dlhé nohy a jemne sa dotýka jej chrbta a samička pritom otáča hlavu k samcovi. Obaja si navzájom pritom klepú do zobákov. Klepot zobákov je pri párení počuť na veľkú vzdialenosť. Svadobné tance na hniezde často trvajú s prestávkami niekoľko dní.

V prípade, že si na samičku medzitým začne robiť nárok iný samec, začne medzi nimi boj. Sokovia na seba prudko narážajú a za pomoci zobákov jeden druhého vyhadzujú z hniezda. Občas tečie krv a lieta perie. Krvavá bitka niekedy končí i smrťou porazeného soka.

Samička znesie do veľkého hniezda 3 - 5 bielych vajec, vždy po jednom vajíčku každý druhý deň. Dochovať všetkých 5 mláďat sa podarí asi len 5 % zo všetkých mláďat do roka. Sedením na vajciach sa obidvaja partneri striedajú. Mláďatá sa liahnu po 30 dňoch od znesenia vajec. Partneri sa rovnakou mierou podieľajú na kŕmení mláďat. Po vyliahnutí mláďat, vždy jeden z rodičov stráži mláďatá v hniezde a druhý odlieta loviť potravu, ktorú nosí mláďatám vo voleti (v hrvoli). Sú to predovšetkým myši, plazy, žaby, ryby, hmyz a mláďatá hniezdiacich vtákov na zemi. Bociany lovia počas chôdze.

Rodičia a deti

Počas prudkého slnka v lete stoja rodičia nad mladými a vytvárajú tieň. Počas chladných nocí rodičia mladé zohrievajú. Počas dažďa stoja rodičia nad svojimi potomkami s roztiahnutými krídlami a tak ich chránia pred studenými kvapkami. Do augusta mladé bociany vyrastú a zosilnejú až tak, že sú pripravené vykonať let do Afriky cez Balkán, Malú Áziu a Palestínu.

Počas zimných mesiacov zívajú ich hniezda prázdnotou. Vďaka pochopeniu, pomoci a záujmu odborníkov, amatérskych milovníkov prírody a občanov, ktorí sa starajú a opravujú hniezda týchto nádherných vtákov, sa môžu do nich na jar znovu vrátiť, usadiť a vyviesť mladé. Ako odmena nám počas krásnych letných večerov znie klepot ich zobákov.

Ing. Vladimír Farárik, PhD.

Nepriaznivé výsledky treba prekonať

Výročná členská schôdza Poľnohospodárskeho družstva so sídlom v Liptovskom Mikuláši sa uskutočnila 22. marca 2013 v Závažnej Porube. Ako každý rok členovia družstva boli oboznámení o výsledkoch hospodárenia družstva.

Nedosiahli sme dobré výsledky. Hlavne ekonomické výsledky sú horšie ako v krízovom roku 2009. Ovplyvnil ich súhrn vonkajších faktorov, z ktorých sme nevedeli mnohé ovplyvniť, ale aj vnútorných faktorov, ktorých príčiny je potrebné dôkladne rozobrať a poučiť sa z nich .

Bol to rok, v ktorom sa väčšina poľnohospodárskych komodít predávala za veľmi dobré ceny. Napriek tomu sa našli výrobky, ktorých ceny boli naopak veľmi nízke. Hlavne ceny zemiakov boli katastrofálne a aj ceny mlieka boli dosť nízke.

Bol to aj rok, v ktorom vyvrcholil aj pokles dotácií. Od roku 2009 postupne klesali dotácie do živočíšnej výroby na tzv. VDJ, prestali dotácie na enviroment, znížili sa dotácie na znevýhodnené oblasti, prestali sa vyplácať doplnkové platby na plodiny, zrušila sa tzv. červená nafta pre poľnohospodárov s výhodnejšou sadzbou spotrebnej dane. Napriek postupnému nárastu sadzby jednotnej platby na plochu poklesol celkový objem dotácií vrátane červenej nafty v roku 2012 oproti roku 2009 o 208 tis. €.

Rastlinná výroba dosiahla priemerné výrobné výsledky. Z nadpriemerných úrod by sme mohli vyzdvihnúť výnos silážnej a zrnovej kukurice a zemiakov. Ostatné výnosy boli len priemerné a veľmi zlá úroda bola u repky ozimnej. Výpadok tržieb zemiakov spôsobený poklesom cien bol 123 tis. € a nízkou úrodou repky 30 tis. €.

Živočíšna výroba dosiahla slušné výsledky. Vyzdvihnúť je potrebné dojivosť kráv v Závažnej Porube 6 822 l. Naopak od roku 2009 stagnuje dojivosť v Lipt.Mikuláši 6 336 l.

Opäť došlo k prepadu cien mlieka, ja keď miernejšiemu ako v rokoch 2009 a 2010. Mlieko sme predávali v priemere za 30,2 centa , čo je len na úrovni roka 2003. Pokles cien mlieka spôsobil výpadok tržieb takmer 69 tis. €. Živočíšnej výrobe priťažil aj výpadok dotácií vyše 92 tis. €.

V priebehu roka sme uskutočnili nasledovné investície:
Traktor J DEER 7230R za 125 748 € , Senážny voz JOMBO za 41 750 € a utláčač silážnych krmovín za 4 800 €. Všetky boli vyplatené v priebehu roka.

Neostáva nám nič iné, len sa s uvedenými výsledkami vysporiadať a prekonať nepriaznivé ekonomické výsledky. Potešiteľné je, že družstvo sa nezadĺžilo a do roku 2013 štartujeme bez úverov.

Ing. Anton Sivák
predseda PD Lipt. Mikuláš

Dohodli harmonogram realizácie podporených projektov

Predstavitelia Závažnej Poruby v rámci cezhraničnej spolupráce vycestovali vo štvrtok 14. marca 2013 do Poľska. Stretli sa s partnerskou organizáciou, ktorou je Gmina Nový Targ. Obsahom pracovného rokovania sa stal harmonogram realizácie podporených projektov: Návrat k tradíciám bežeckého lyžovania a Bicyklom za krásami prírody. Zamerali sa aj na výmenu skúseností z pôsobenia miestnej samosprávy v týchto oblastiach: ochrana ovzdušia, vody, lesov, likvidácia komunálneho odpadu, separovanie, modernizácia školských objektov, údržba miestnych komunikácii, túlavé psy... Súčasťou stretnutia bola prehliadka pripravovanej cyklotrasy na poľskej strane, ktorá povedie po brehu Dunajca v dĺžke 9 km.

Týždeň knižnice

Vedenie knižnice oznámilo všetkým čitateľom a záujemcom o čítanie, že v Týždni slovenských knižníc od 18. 3. - 23. 3 .2013 nebol od nových členov knižnice vyberaný poplatok za zápisné do Obecnej knižnice v Závažnej Porube. Zábudlivcom, ktorí načas nevrátili knihy bola odpustená pokuta za omeškané vrátenie.
Všetkých do knižnice srdečne pozývame. Pripomíname, že otvorené býva v pondelok od 16,30 - 18,30 hodín a vo štvrtok od 18,00 do 20,00 hodín.

Nadežda Galková

Príde Starý zaľúbenec

Divadelný súbor Rozmajrín zo Smrečian uvedie divadelnú hru Starý zaľúbenec v piatok 5. apríla 2013 o 18. hodine v Kultúrnom dome v Závažnej Porube. V pôvodnom termíne hru neodohrali pre chorobu hlavnej postavy.

Energetické úspory

ako ich dosiahnuť

V súčasnosti sa vo vyspelom svete spotrebuje okolo 40% energie na správu budov pre zabezpečenie komfortu bývania z pohľadu vykurovania, respektíve chladenia, ventilácie a osvetlenia. Je to v porovnaní so všetkou spotrebovanou energiou v doprave aj vo výrobe. S tým, samozrejme, súvisí aj tvorba skleníkových plynov a vplyv na celosvetové globálne otepľovanie. Nakoľko sa jedná o príliš vysoké číslo, je aj v rámci Európskej únie kladený dôraz na vytvorenie legislatívy pre zníženie takejto vysokej energetickej náročnosti. S tým súvisí aj potreba energetickej certifikácie budov. Tie sa budú z pohľadu energetickej spotreby rozdeľovať do príslušných energetických tried, podobne ako to poznáme pri elektrospotrebičoch. To umožní lepší prehľad pri porovnávaní cien a úžitkových vlastností jednotlivých nehnuteľností. Pre lepší prehľad jednotlivých energetických tried a dovolených spotrieb viď tabuľku uvedenú nižšie.

A-pasívne domy (menej ako 54 kWh/(m^2/rok))
B-nízkoenergetické domy (55-110 kWh/(m^2/rok))
C-domy vyhovujúce (111-165 kWh/(m^2/rok))
D-(166-220 kWh/(m^2/rok))
E-(192 - 239 kWh/(m^2/rok))
F-(240 - 286 kWh/(m^2/rok))
G-(viac ako 286 kWh/(m^2/rok))

Jedná sa o spotrebu všetkých druhov energií na posudzovaný dom, čiže energie spotrebovanej na vykurovanie, svietenie, ventiláciu, klimatizáciu, ale aj energie spotrebovanej domácimi spotrebičmi na varenie, pranie, chladenie, …

• • •

V našich zemepisných šírkach je hlavným spotrebičom energie v obytných priestoroch zabezpečenie tepelnej pohody v zimných mesiacoch, čiže kúrenie. Ceny energií, či už sa jedná o elektrinu, plyn, uhlie, vykurovací olej, alebo palivové drevo sa budú zvyšovať. Ich rast bude určite rýchlejší, ako priemerný rast našich príjmov. Takže ak si chceme udržať komfort bývania a tepelnú pohodu s tým spojenú, tak musíme znížiť našu energetickú spotrebu. Je jasné, že investovanie do úspory energie už nie je len otázka získania vyhovujúceho certifikátu a získania lepšej trhovej ceny. Určite je potrebné investovať do úspory skôr, ako nám účty vybieli faktúra za teplo. Otázka je, ako to dosiahnuť a finančne sa nezruinovať. Investovanie do energetických úspor môže mať rôznu podobu. Samozrejme aj tu platí, že výsledný efekt je závislý na výške vložených prostriedkov. Avšak niekedy aj s malými zmenami sa dá dosiahnuť výraznejší úsporný efekt a zabezpečiť tak rýchlu návratnosť vložených prostried-

kov. Pri súčasných technologických možnostiach je na trhu nepreberné množstvo zatepľovacích a aj vykurovacích systémov. Hľadanie najefektívnejšieho modelu úspory energie je pre konkrétnu stavbu dosť zložité a vyžaduje si porovnávanie mnohých vplyvov a informácií. Je to len otázka náhody, ak tomu venujeme len svoj voľný čas a surfovanie po internete, poprípade rozhovory so susedom. Aj pri údržbe automobilov sa už skončil čas svojpomocných garážových opráv. Jednoducho nikto nevie všetko, tak aj tu je pre dosiahnutie spoľahlivého výsledku potrebné spolupracovať s odborníkom a nechať si odborne poradiť.

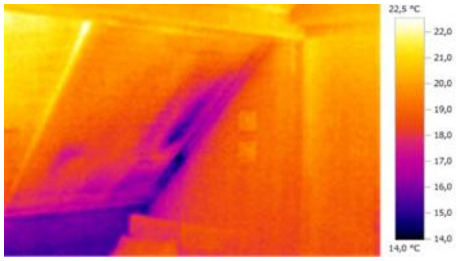
Na začiatku je rovnako, ako pri oprave auta potrebné zistiť aktuálny stav, čiže závady na budove z pohľadu energetických únikov. Na zdiagnostikovanie sa využíva najmodernejšia bezdotyková technológia založená na termovíznom zosnímaní budovy. Pre komplexné posúdenie a vyhodnotenie najintenzívnejších tepelných únikov je najvhodnejšie nasnímanie z vonkajšej aj vnútornej strany pri dostatočnom rozdiele medzi vonkajšou a vnútornou teplotou. Preto sa diagnostika dá realizovať len vo vykurovacom období, kedy je dom vykúrený a vonkajšia teplota je menej ako -2°C.

• • •

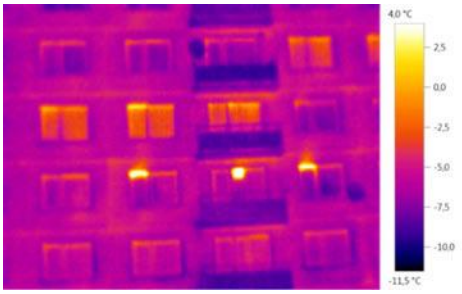
Termovízna kamera využíva princíp zachytenia tepelného, alebo tiež nazývaného infračerveného žiarenia. Toto žiarenie je pre ľudské oko neviditeľné, ale pokožkou ho vnímame ako teplo a je vyžarované akoukoľvek hmotou, ktorá je teplejšia ako 0°K, čiže -273,15°C. Termovízna kamera toto neviditeľné žiarenie spracuje na viditeľný obrázok, kde rozličným teplotám priradí rozličnú farbu. Nižším teplotám tmavšie, čiže chladnejšie odtiene a vyšším teplotám svetlejšie, čiže teplejšie odtiene. Farebná škála a skutočná teplota jednotlivých odtieňov je pre každý snímok individuálna a je zobrazená na stupnici vedľa snímky, viď vzory termovíznych snímok na obrázkoch.

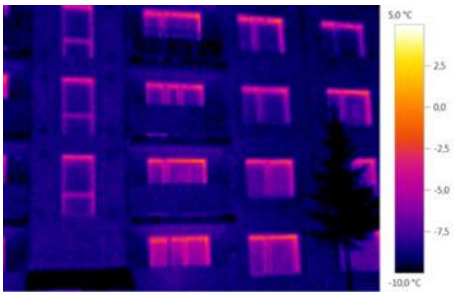

• *Porovnanie tepelných únikov novším typom okna s izolačným dvojsklom v hornej časti a klasickým dvojsklom v dolnej časti snímku. Ako výrazné tepelné mosty sa prejavujú aj betónové preklady nad oknami ešte nezateplenej fasády.*

• *Nasnímanie tepelných mostov prekrytých drevenými obkladom z interiérovej strany v už zateplenom podkroví, ktoré vznikli narušením tepelnej izolácie kunou.*

• *Porovnanie medzi nezateplenýmpanelovým domom (snímok hore) a zatepleným panelovým domom (snímok dole) snímaných za rovnakých vonkajších podmienok -10°C. Na hornom snímku je jasne vidieť tepelné úniky cez spoje medzi panelovými stenami, cez starší typ okien bez izolačného dvojskla a samozrejme pootvorené vetračky. Rozdiel teploty na samotnej panelovej stene je viac ako 5°C.*

Na základe získaných výsledkov z termovíznych snímok a informácií o materiálovom zložení posudzovanej stavby sa dajú poskytnúť informácie o najväčších tepelných únikoch, ako aj vypracovať komplexný zatepľovací projekt. V prípade, že záujemca nedisponuje financiami potrebnými na zrealizovanie celého projektu dajú sa na základe termovízneho merania definovať odporúčania o postupe jednotlivých krokov, ktoré budú z pohľadu ušetrených energií najvýhodnejšie a tak zabezpečia najrýchlejšiu návratnosť vložených investícií.

• • •

Samotné zateplenie stien, podlahy, podkrovia a výmena okien je však len prvým krokom v úprave konečnej energetickej spotreby. Aby sa vložené investície naplno prejavili, je potrebné vyregulovať kúrenie, ktorému bude stačiť nižšia teplota vykurovacieho média. To prinesie úspory tým, že spotrebujeme menej energie v už inštalovanom vykurovacom systéme. Ak chceme dosiahnuť ešte vyššiu efektívnosť v spotrebovávaní energie, je potrebné starý vykurovací nahradiť účinnejším, poprípade ho ešte vhodne doplniť o obnoviteľný zdroj energie. O najvhodnejšom spôsobe vyregulovania, alebo náhrady je opäť vhodné diskutovať s odborníkom.

Slnko neposiela účty za elektrinu, alebo teplo a v súčasnosti existujú možnosti využitia solárnej energie priamo na jej premenu na elektrickú vo fotovoltických paneloch, alebo teplnú v solárnych paneloch rôznej konštrukcie a efektívnosti. Najvýhodnejšie riešenie závisí od možností konkrétnej nehnuteľnosti, ako aj účelovom využití takto získanej energie a malo by garantovať rýchlu návratnosť a vysoké zhodnocovanie vložených investičných prostriedkov.

Po vhodnom zateplení a vyregulovaní, poprípade výmene vykurovacieho systému a prípadnom doplnení o solárne energetické zdroje je možné znižovanie energetickej spotreby vhodnou reguláciou a nastavením vhodných vykurovacích priebehov. Nie je veľmi efektívne vložiť peniaze do vykúrenia vzduchu v miestnosti na teplotu 20°C a tento potom vypustiť do ovzdušia pri vetraní. Rovnako nie je efektívne vykurovať miestnosť, v ktorej sa nikto nezdržuje.

Pre obmedzenie úniku tepla vetraním je vhodné pouvažovať nad systémom rekuperácie tepla. Ohriaty vydýchaný vzduch, ktorý je potrebné vymeniť, odovzdáva svoje teplo vstupujúcemu čerstvému vzduchu v rekuperačnom výmenníku, ktorý dosahuje účinnosť až 90%. Výmenník sa dá doplniť aj vhodným filtrom a tak pri vetraní zabezpečiť naozaj čistý vzduch bez sadzí zo susedovho komína.

• • •

Pri regulovaní energie na vykurovanie môžeme využiť časové obmedzenia a obmedziť dodávku tepla v prípade nevyužívania vykurovacích priestorov len na udržiavaciu temperovaciu hladinu. Ekvitermická regulácia podľa priebehu vonkajšej teploty a rozdelenie vykurovacích vetiev pre južnú a severnú časť budovy môže tiež priniesť nemalé úspory pri súčasnom zvýšení tepelnej pohody a užívateľského komfortu.

Regulovací systém sa, samozrejme, dá doplniť aj o reguláciu osvetlenia v závislosti na prenikaní svetla z vonkajšieho prostredia, reguláciu klimatizácie v letných horúčavách a intenzity vetrania v závislosti na kvalite vzduchu v interiéri. Samozrejmosťou je aj doplnenie o automatické bezpečnostné vypínanie zásuviek, v ktorých mohla zostať zapojená žehlička, kulma, alebo iný spotrebič, ktorý môže spôsobiť ťažko uhasiteľný požiar. Pre lepšiu kontrolu celého systému môže byť jeho manažment pripojený na internet a tým monitorovateľný z ktoréhokoľvek pripojeného počítača, tabletu alebo smartfónu.

Ing. Vladimír Štrkolec
obchodný manažér HAKO, a.s.
Štefánikova 1361/4
031 01 Liptovský Mikuláš
tel.: +421 44 55 67 794
fax: +421 44 55 67 721
mobil: +421 905 755 045
e-mail: strkolec@hako.sk

Tristo rokov legendy
300 rokov od súdu a popravy Juraja Jánošíka
Hrdina alebo zbojník?

Pri príležitosti tohto výročia položme si najprv otázku. Bol Juraj Jánošík hrdina alebo len obyčajný zbojník?
Čo je pravda a čo legenda?
Národným hrdinom sa stal najmä pričinením Štúrovcov. Jeho meno je opradené legendami. Fakty však nepustia.

• *Snímka z filmu Paľa Bielika*

Pochádzal z bohatej rodiny

Narodil sa a vyrástol v Terchovej na samote „u Jánošov " v rodine, ktorej meno sa neustále vyskytuje na zoznamoch poddaných porušujúcich vtedajšie zákony. Pokrstený bol v kostole Najsvätejšej Trojice vo Varíne.

Mal štyroch súrodencov. Najstaršia bola sestra Barbora a troch mladších bratov Jána, Martina a Adama. Podľa zápisu v matrike z 25. januára 1688 miestny kňaz Michal Smutko pokrstil Martinovi a Anne Jánošíkovcom syna Juraja. O jeho detstve a mladosti sa veľa informácií nezachovalo. Domáci spomínajú, že Jurko Jánošík pochádzal z pomerne bohatej rodiny, vyrástol na gazdovstve v obci Terchová. Ako osemnásť ročný mladík sa nechal naverbovať roku 1707 povstalcami Františka II. Rákociho, ktorí povstali proti Habsburgovcom.

Násilie a koristenie

Protihabsburgské stavovské povstanie Františka II. Rákociho v zásade sledovalo podobné ciele ako predošlé protihabsburgské hnutia. Rákociho povstanie vypuklo v čase, keď už turecké nebezpečenstvo pominulo. Účasť slovenského obyvateľstva v povstaní Františka II. Rákociho bola mimoriadne veľká.

Iregulárne (nepravidelné) oddiely slovenských vzbúrencov viedol v Liptove Juraj Lubi a Michal Okoličáni. Utrpenie, bieda, ničenie, pálenie, prepady, lúpeže, nezmyselné zabíjanie, násilie a koristenie, boli sprievodnými javmi neustálych vojen na území Slovenska, ktoré zanechali hlbokú stopu v živote poddaných.

Z Liptovskej stolice za krátky čas utieklo 1144 poddanských rodín. Oravskú stolicu opustilo do 1500 rodín.

Zbojníctvo, ktoré už na prelome storočia malo stúpajúcu tendenciu, sa ešte viac rozmohlo. Aj legendárny Juraj Jánošík bol kuruckým vojakom, ktorý sa po Rákociho povstaní stal zbojníckym kapitánom. Po porážke rebélie prešiel do cisárskeho vojska. Nastúpil službu v strážnom oddieli na Bytčianskom zámku. Tu sa skamarátil s väzneným zbojníkom Tomášom Uhorčíkom, ktorému podľa niektorých prameňov neskôr pomohol k úteku. Na žiadosť otca bol prepustený z vojenskej služby. V roku 1710 sa vrátil do Terchovej. S Uhorčíkom udržiaval kontakt aj v neskoršej dobe, až mu Uhorčík navrhol, aby sa pridal k jeho zbojníckej družine. Uhorčík chcel zbojníctvo povesiť na vešiak, oženiť sa, usadiť sa a viesť usporiadaný život. Prijal meno Mravec. Za svojho nástupcu v zbojníckej družine si vybral Juraja Jánošíka. Jánošík to najprv odmietol, ale okolnosti ho donútili stať sa zbojníkom.

Zbojnícka prísaha

Velenie družiny Uhorčík odovzdal 23 ročnému Jurajovi 29. 9. 1711. Za prítomnosti družiny zložil zbojnícku prísahu. Súčasťou takejto prísahy bola previerka. V Jánošíkovom prípade musela byť zvlášť prísna. Veď išlo o kapitánsky post. Svoju schopnosť musel preukázať v disciplínach ako napr: v zaobchádzaní s mečom, v zápasení, v streľbe z pištole, v schopnosti rýchlo a obratne sa pohybovať a skočiť cez nadmerne vysokú vatru. Telesná zdatnosť však neznamenala všetko. Uhorčík mu ešte odovzdal vedomosti a kontakty. Vďaka Jánošíkovým schopnostiam ho členovia bývalej Uhorčíkovej družiny akceptovali ako nového veliteľa. Pozícia obidvoch bola posilnená službou v pravidelnej armáde, kde získali základné vedomosti z oblasti taktiky a stratégie. Zbojníci sa okrem pravidelného pašovania (koní a dobytka) zameriavali na prepady vopred vytipovaných kupcov, remeselníkov a sedliakov idúcich na jarmok. Na veľkoobchodníkov a vysokú šľachtu si netrúfli. Väčší oddiel pravidelného vojska bol pre nich neprekonateľnou prekážkou. Vonkoncom neplatilo pre nás známe bohatým brali a chudobným dávali.

Koho okrádali zbojníci?

Zbojníci okrádali (tak ako i dnes) neopatrných a bezbranných. Od jari do jesene žili v horách a zbíjali. Cez zimu sa schovávali v blízkosti ľudských obydlí. Uhorčík asi po 9 rokoch zbíjania toho nechal, oženil sa v Klenovci a premenoval sa na Uhorčík-Mravec. Jánošíka s Uhorčíkom-Mravcom po prvýkrát chytili v Klenovci na jeseň roku 1712. Väznili ich v kaštieli Hrachovo na statku Okoličániovcov, kde ich kruto mučili. Po podplatení úradníkov ich prepustili.

Začiatkom roku 1713 ich znovu chytili a previezli do Vranovského kaštieľa v Palúdzke pri Liptovskom Mikuláši, kde boli väznení až do procesu. Chytili ich liptovskí žandári, ktorým velil Juraj Slávik, ktorý taktiež ako domanižský farár Juraj Vertík pochádzal zo Zliechova. Hlavným veliteľom bol zeman Andreánsky.

Liptovská stolica mala eminentný záujem Jánošíka chytiť, pretože medzi Východnou a Važcom ozbíjal grófku von Schardonovú. Liptovská stolica jej musela z vlastných zdrojov platiť odškodné. Tak isto aj oravského zemana Ladislava Zmeškala, obchodníka so súknom okradli v Svätojánskej doline. Prenasledovali ho i za prepad kaštieľa Ladislava Okoličániho v Okoličnom.

Dňa 16. marca 1713 Jánošíka obvinili z viacerých lúpeží, aj z vraždy kňaza Juraja Vertíka z farnosti Domaniže, ktorá sa stala 4. septembra 1712. (Jánošík farára nezabil). K vražde sa nepriznal ani počas mučenia. Na farára z Domaniže strieľali Turjak a Plavčík z Dunajova. Farára poranili. Na následky poranenia zomrel o mesiac. Ako priťažujúcu okolnosť obžaloba uviedla, že je „kuruc".

Na Žiaroch v Turci ozbíjali baróna Pavla Révayho. Zobrali mu pušky a šabľu v striebornej pošve. Šabľu si nechal Jánošík. Pod Strečnom ozbíjali farára, plaviaceho sa na plti dolu Váhom. Keď sa farárka z Liptovského Jána plavila na plti dolu Váhom, poniže Kraľovian ozbíjali i ju. V malatínskej doline ozbíjali oravského zemana Václava Zmeškala. Pani Káporke zo Žaškova vzali 200 zlatých v striebre. Dva razy prepadol Jánošík s Uhorčíkom-Mravcom žilinského mešťana bohatého kupca Jána Šípoša. Prvý raz začiatkom októbra 1711 a druhý raz 10. mája 1712. Pod Strečnom vzali mu krásny pás a 4 zlaté. Medzi Važcom a Štrbou ozbíjali kupcov o víno.

Proces, súd, poprava

Proces sa konal v Župnom dome na námestí v Liptovskom Mikuláši. Dnes je tu sídlo Múzea Janka Kráľa. Žalobcom bol liptovský podžupan a zástupca liptovskej stolice Ladislav Okoličáni. Jánošíkov obhajca Baltazár Palugyai odmietal prednesenú obžalobu, najmä obvinenie z vraždy.

Po útrpnom mučení súd vyniesol najťažší rozsudok, trest smrti. Ešte v ten deň bol Juraj Jánošík povesený za ľavý bok na hák, čo malo byť trestom a výstrahou pre ostatných. Len 25. ročný Juraj Jánošík zomiera v podvečer 17. marca 1713 na mikulášskom popravisku Šibeničky.

Ing. Vladimír Farárik, PhD.

Sny mladosti časom sa rozplynú

Robím si zápisky do kalendára, aby som v tomto roku svojho života nezabudla niečo vybaviť, vykonať a zariadiť. Nerobím to preto. že mi už celkom dobre nemyslí, ale preto, že čas uteká ako rýchlik, tečie ako rozbúrená, mútna voda a rozplýva sa ako sen a to všetko sa deje takým nenávratným tempom, že môžem na nejaké to predsavzatie zabudnúť. Zápis v kalendári mi pripomenie aj meniny a narodeniny blízkych ľudí. Napíšem im list, alebo pohľadnicu s ružičkou a blahoprianím.

Mne sa pritom vybavia spomienky na krásne chvíle spolu strávené a oni zas nezabudnú na mňa. Dnes je však už iný spôsob na takéto duchovné stretnutie na diaľku. „Zázračný“ internet sa stáva obdivuhodným pomocníkom vo všetkých sférach nášho života.

Keď píšem tieto riadky, v kalendári je 14. februára s označením Valentín. Ako mnoho ostatných vecí, aj tento sviatok bol privezený z Ameriky a teší sa veľkej obľube.

Kde sa vzali, tu sa vzali nádherné kvetiny uprostred zimy, kým naša zem ešte drieme na prahu jari. Tieto kvetiny spestrujú tento chladný deň romantikou, vôňou i určitým druhom lásky k milovanej osobe.

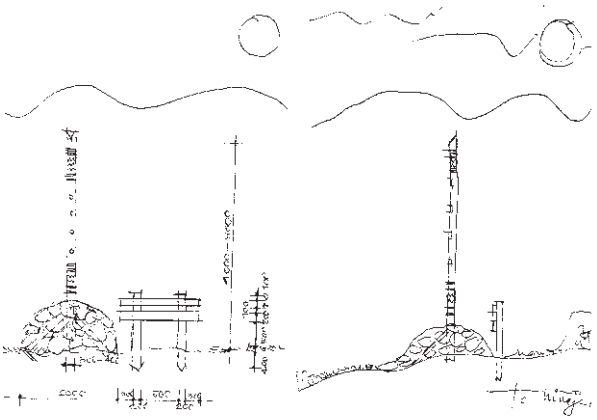
Napečiem dnes výborných šišiek podľa receptov našich starých mám. Fašiangové obdobie má tiež svoje čaro, pomyslela som si, a tak som sa vybrala do obchodu na nákup. Po veľkých topiacich sa kusoch snehu vznikli poriadne veľké bariny. Šla som teda pravou stranou cesty. Stredom cesty frngali milované autá a robili sprchy každému, čo išiel v blízkosti cesty.
Kde sa tak ponáhľajú, prečo nejdú pomalšie, pomyslela som si.

Z myšlienok ma vyrušil hlučný, chrapľavý hlas. Uvidela som väčšiu skupinku chlapcov a jeden z nich zavolal: „ Stará, hej počuješ stará, nemáš oheň?“ V ústach mal cigaretu a prežúval ju ako žuvačku. Chcela som ísť k nemu a pokarhať ho, no chichotali sa všetci jeho príhovoru. Zastavila som a poobzerala, či to oslovenie naozaj patrilo mne. Naokolo nebolo nikoho, takže to patrilo mne. Celkom bezradná som sa pobrala na druhú stranu cesty.

Pri obzeraní som sa pošmykla, spadla a nemohla vstať. No naraz, kde sa vzali, tu sa vzali, stáli pri mne milenci. Vedno si kráčali s kyticou krásnych ruží. Zastavili pri mne, pomohli mi vstať a opýtali sa, čo sa vám stalo tetuška. To bolo všetko. Po týchto otázkach išli nevšímavo ďalej. Vtom som pocítila prudkú bolesť v ľavej ruke. Asi bude zlomená. Naraz ako anjel z neba sa pri mne zastavila starenka o dvoch barlách a milo sa mi prihovorila. „Máte šťastie, že ste nespadli pod auto.“ Rýchlo vyhľadala v kabelke svoj mobil a okamžite zavolala prvú pomoc. Nuž takéto mám spomienky na tohtoročný sviatok lásky.

Elene Vadovická, r. Kováčová

Pamätník liptovským básnikom patrí na Poludnicu

Poézia k čítaniu bola a je láska moja. Občas, možno aj vaša. Veršami možno vyjadrovať najhlbšie pocity ľudského ducha. Vždy v dobrom a nie v nenávisti. Existuje v premenách časov tisícročia. Aj v Biblii. Napríklad Veľpieseň od kráľa Šalamúna. Verše predstavujú tvorivú reč, ušľachtilé vyjadrovanie o všetkom, čo súvisí s problematikou žitia. Ona kultivuje reč, rozvíja ju a obohacuje.

Na čarokrásnom Liptove sa poézia nielen písala, ale pri rôznych príležitostiach, veselých i smutných, tiež proklamovala. Liptovská príroda priamo evokovala k písaniu a vyrastaniu básnikov. Z nich napríklad Samo Bohdan Hroboň, Jakub Grajchman, Janko kráľ (najpútavejšia osobnosť slovenského romantizmu a baladizmu), Martin Rázus, Mária Rázusová – Martáková, Andrej Plávka, Ivan Laučík, Július Lenko, Milan Rúfus, Ľubo Kováč... Rodný kraj tvoril žriedlo myšlienok, postrehov pre ich tvorbu. Svet potrebuje poéziu tak, ako krásy hudby.

Nikdy jej nebol nadbytok. V dnešných komercionalizovaných časoch akoby o verše nebol niekdajší záujem a čas pre tvorbu, čítanie a verejné recitovanie. Vytráca sa z domácich knižníc, žiaľ, aj z kostolov.

V Porube sa vždy recitovalo. Jednotlivo i zborovo pri rôznych príležitostiach. Od detských rokov v evanjelickej škole. Tam sa prednášala vlastná tvorba, ku ktorej sa tiež robila oponentúra a kritika. Okolo roku 1930 bol založený spolok čitateľov. Tam sme chodili si v sobotu poobede vypožičiavať si literatúru zoradenú do políc ako detskú, mládežnícku a pre dospelých. Keď recitoval Milo Iľanovský (Pivničiar), Mišo a Jano Ondrejka, Ján Agnet, Peter Nahálka, niektorí meštiankári, tak poslucháči mali v očiach slzy, alebo ich aj ronili.

V roku 2012 som navrhol pamätník na prednej Poludnici vyššie menovaným poetom. Pomenoval som ho podľa zbierky Andreja Plávku Liptovská píšťala. Stál by na mieste, kde sa raz v roku stretávajú Liptáci prichádzajúci na vrchol po chodníkoch od Poruby, Liptovského Jána, Iľanova a Ploštína. Poludnica akoby vrástla do tohto kraja vysunutím z masívu Nizkych Tatier. Poskytuje ďaleké, nádherné výhľady na celú liptovskú kotlinu ohraničenú pohoriami, ktoré sú poprerezávané dolinami siahajúcimi až tam do hrebeňov.

Môj návrh prijalo aj valné zhromaždenie Spolku Martina Rázusa v Liptovskom Mikuláši ako kultúrny počin. Mal byť realizovaný jednoducho z dreva, alebo kovozliatin, alternatívne z epoxidu. Moja predstava je navrhovaná pre počiatok a možnosť diskusie. Na realizácii by sa mal podieľať región Liptova v gescii Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši. Bol by to vďak, obdiv k už nežijúcim rodákom z Liptova, ktorí tento kraj milovali. Ako veľmi, to je vyjadrené v básni Andreja Plávku – Sto dolín – sto vŕškov.

Tomáš Miroslav Niňaj, Žilina

Vyslovujem slová ocenenia a vďaky

Vážený pán starosta Bc. Pavel Baráni, vážená redakcia Porubských novín!

Slovami vďaky chcem vyjadriť úctu a obdiv celej redakcii Porubských novín, ktoré si s veľkou láskou a záujmom prečítam. Osobitne ďakujem pánovi Dr. Dušanovi Migaľovi za jeho osobný vklad a odbornosť pri zostavovaní každého čísla.

Vaše noviny sú svedectvom intelektuálnej sily a múdrosti, obrazom a dokumentom života vo Vašej dedine. Verne a na vysokej odbornej úrovni informujete občanov o verejnom, spoločenskom, kultúrnom, cirkevnom, či športovom živote v Závažnej Porube. Pre nás, Vašich čitateľov, ktorí žijú mimo Vašej dediny, ste príkladom, ako si vážiť, milovať svoje rodisko, osobnosti, ktoré v nej žili alebo žijú, ako upevňovať medziľudské vzťahy, ako vychovávať novú generáciu. Len máloktorá obec v Liptove vydáva svoje vlastné noviny! Len máloktorá obec si s takou láskou uctieva svojho rodáka, ktorý patrí celému slovenskému národu a jeho jedinečné dielo dostalo majstra slova, Milana Rúfusa, až na piedestál svetovej literatúry! Len máloktorá obec má školu, ktorá nesie čestný názov po svojom rodákovi!

Hlboko sa skláňam pred Vami, pred občanmi Závažnej Poruby. Do ďalších rokov Vám želám veľa tvorivých síl, nové úspechy a vďačných čitateľov.

PaedDr. Anna Krevová, rod. Tomčíková z Ploštína

Trojruža žien v živote a diele M. Rúfusa

Úvaha lektorky Domu M. Rúfusa

Tému navodila návštevníčka Domu M. Rúfusa: „Ak uvažujete o výbere básní o dcére Zuzanke, prečo nie o matke? O nej napísal tiež veľa. O manželke písal málo."

Asi ťažko hodnotiť vzťah cez počet básní. Básnik už mlčí, nepovie k tomu niečo objektívne. Lenže – akáže tam objektivita v medziľudských vzťahoch?!

A konkrétne u Rúfusa je významný aj jeho postoj k mlčaniu – ako dôležitému kvasu, z ktorého vyjde všetko hodnotné. Naviac – ten, kto pozná Rúfusovu báseň List Magde, nepočíta počet básní, pochopí a – mlčí.

Bývam občas ako lektorka zaskočená tým, čo si dovolíme hovoriť – len tak. Len aby sme hovorili.

Človek sa dozvie všeličo, nad čím žasne. Napríklad to, že si tu v rodisku švitoríme (rozumej Štebot v rodnom hniezde - večer poézie, na ktorom rodáci recitujú rodáka), hoci ide o svetového velikána. Bráni ono „švitorenie" niekomu, aby na svetovej úrovni oslávil svetového velikána?!

Napríklad to, že označenie básnika za proroka národa, maximalistu vo veciach etiky a básnika mlčanlivého slova, t.j. unikátne schopného nemnohými slovami povedať mnoho, že teda takéto označenie (autori sú renomovaní literáti) nie je dostatočným uznaním.

Napríklad to, že rukopis jeho prvotín môže byť len v Martine alebo v Bratislave, hoci básnik si vyslovene želal, aby boli tam, kde ich jeho otec desiatky rokov opatroval.

Akosi dlho nám trvá prijať jedinečnosť kohosi, či čohosi, čo je ale znak demokracie, o ktorej toľko hovoríme.

A tak nikomu nemožno vnucovať názor na význam matky, dcéry a manželky v živote Majstra.

Oči lektorky to vidia tak, že všetky tri mu pomohli byť tým, čím bol.

Mama to vyjadrila slovami:
.. vždy patrili (Milan a Oľga) viac národu ako mne. Ale ja som im to nikdy nezazlievala, ani nevyčítala. Bola som rada, že sú také deti súce."

Magda limitovala svoj život domácnosťou, Zuzkiným stacionárom a praktickými úkonmi, ktoré si vyžaduje vydanie akejkoľvek knihy. Možno to robila proti svojim snom o živote, ale vždy so slovami bázne a uznania: „Bol ten môj muž obdarovaný ..."

A vzťahu Zuzanky a otca sa radšej nedotýkať, taký bol krehký, empatický a

• Jedna z posledných fotografií rodiny Milana Rúfusa, november 2008.

jednoznačne pozitívny – ako ťažký dar neba, otvárajúci cestu, ktorá by sa inak ani nedala nájsť.

(... to nie je hlávka, dcérenka, to je lávka, cez ktorú prechádzam nad prázdnom sveta k Bohu...)

Zaželajme teda záverom, ženy, samy sebe to známe :

- silu zmeniť zmeniteľné
- pokoru prijať nezmeniteľné
- jasnú myseľ rozoznať to.

Štyri roky v Dome Milana Rúfusa

Expozícia literárneho múzea bola otvorená 12.12.2008 k 80. Majstra ako aktivita udržiavajúca posolstvo básnika.

Metodicky pomohlo Liptovské múzeum v Ružomberku, prevádzka je v pôsobnosti vlastníka objektu, t.j. Obecného úradu v Závažnej Porube, ktorý financuje aj niektoré úpravy.

Čiastočne sa na vybavení priestoru a aktivitách podieľa aj Občianske združenie Naveky závažná.

Postupne sa k rovine posolstva básnika pridali ďalšie dva nesporné zdroje Rúfu-

• Rodinná fotografia z roku 1934. Zľava: Milan, otec, mama, Oľga.

sovej tvorby, a to Posolstva nevšedného otca, ktoré kulminuje každoročne 11.1. (deň úmrtia) stretnutím špecialistov a posolstvo filozofa medziľudských vzťahov založených na pevných morálnych zásadách. Najmä ostatný rozmer tejto výrazne integrovanej osobnosti môže byť perspektívne nosným s ohľadom na celosvetovú krízu vzťahov, čoho následkom sú aj finančné krízy.

Z uvedeného vyplýva aj potreba zmeny foriem a obsahu činnosti DMR.

Z lektorátu na telefonické objednávky by bolo vhodné prejsť na profesionalizáciu správy a činnosti DMR.

Boli vydané 2 bulletiny približujúce Majstra v jeho komplexnosti a jeho vzťah k dcére Zuzanke.

Do tlače sú pripravené listy M. Rúfusa do Z. Poruby a tematicky štrukturovaný výber myšlienok z rozhovorov, ktoré zozbieral a vydal prof. Šabík.

Obohatením činnosti bol – a verme, že aj v budúcnosti bude koncert Jána Svetlana Majerčíka a ním podaných zhudobnených básní M. Rúfusa.

• Návštevníčky DMR, december 2012, zľava Dana Žiaková, Soňa Jány, Dada Klementová

V Dome M. Rúfusa je k dispozícii na predaj aj jeho CD nazvané Stretnutie s básnikom. V decembri k nemu pribudlo ďalšie CD „Stretnutie/Setkání" Sone Jány a Dady Klementovej z Janáčkovej akadémie múzických umení v Brne.

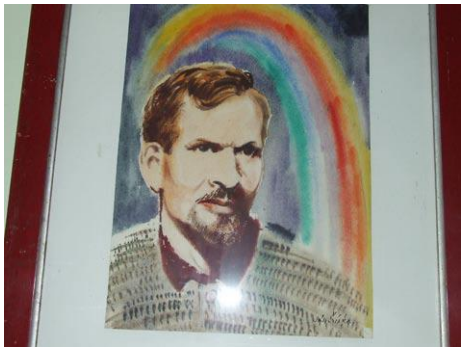
Obecný úrad dal dotlačiť dve čísla Porubských novín venovaných svojmu rodákovi – tiež sú k dispozícii.

DMR zatiaľ navštívilo cca 3000 návštevníkov, ktorí okrem tradičných exponátov oceňujú zväčšenú rodinnú fotografiu symbolizujúcu atmosféru rodiny, ale aj sprístupnenie pôjda. Uvedený počet návštevníkov absolvoval prehliadku v rámci 260 návštev, čo je pri minimálnom trvaní 1 hod. 85 hodín lektorovania ročne. Bežná časová dotácia s prípravou a upratanim je však najmenej dvojnásobná.

Perspektívne podľa možností potrebuje DMR nové okná, bezpečné schody na pôjd a možno aj (v humne alebo v záhrade) expozíciu ďalších významných osobností Závažnej Poruby.

To všetko však bude možné len vtedy, ak sa nielen slovne, ale skutkami budeme chcieť zaradiť ku „kultúrnym národom", ktoré opatrujú svoje studničky.

Dr. Soňa Barániová

V kováčovej dielni
Milan Rúfus

Koľko klincov potrebuje
ten, kto básni kone kuje?
Koľko klincov ostrých nových,
vlastne ide do podkovy?
Koľko treba: veľa, málo,
aby šťastie vydržalo?
Aby cestou po slovíčka
neodpadla podkovička?
Aby bolo dobre básni,
aby v nej bol človek šťastný?
Nevedel som, neviem ani
teraz, rokmi previevaný.

List Magde

Čo ti dnes poviem, dievča moje?
Že si mi viac než osudom,
viac ako láskou: obidvoje
obstojí Bohu pred súdom.

Naložil na nás vrchovato.
Jeseň sa blíži ku zime,
čo nesieme to. Ako sviatosť.
Na pokyn srdca – musíme.

Len pierko z vtáka Ohniváka
znieslo sa dnes na tichú zem.
Kiež Boh ti žehná, že si taká.
Ja nežehnám: ja milujem.

Za všetky šípy z Jeho luku
nepľuvnem Bohu do neba.
Jednonohý dnes dvíham ruku
a prisahám Mu na teba.

Milovaná i milujúca.
To, čo sa tebe podobá:
z tiesnivých chorôb môjho srdca
jediná šťastná choroba.

Netreba písať na oblohu,
dievča moje. Nie, netreba.

Preto dnes osudu a Bohu
potichu vďačím za teba.

Budúcnosť našej vedy a techniky je v rukách učiteľov základných a stredných škôl

Ladislav Kováč: Prejav pri preberaní Ceny ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR dňa 8. novembra 2012.

Je pre mňa poctou, že som bol vybraný do skupiny tých, čo dostávajú cenu ministra za celoživotné dielo vo vede a technike. Ja som však po celý život za svoje povolanie považoval povolanie učiteľa. Keď som po štúdiách na Karlovej univerzite prišiel na Univerzitu Komenského a dostal možnosť budovať s mladými spolupracovníkmi biochémiu, prijali sme zásadu, že sme predovšetkým učitelia a náš vedecký výskum je len súčasťou, ale aj nevyhnutnou podmienkou vysokoškolskej výchovy.

Prvé ocenenie

Keď si režisér, čo pripravoval TV klip k tejto cene, chcel nasnímkovať do kamery moje diplomy, ocenenia, uznania, povedal som mu: V živote sa mi dostalo len dvoje vyznamenaní, ku ktorým sa hlásim. Prvý po roku 1968, keď došlo k sovietskej okupácii Československa, nastúpila „normalizácia“ a moji kolegovia z univerzity usúdili, že sa nehodím za učiteľa a zo školy ma vyhodili. Tým som bol zaradený do skupiny tých vzdelancov, ktorých aj v minulosti prenasledovali za to, že „kazia mládež“. Bola to pre mňa česť; veď v čele tohto radu stojí Sokrates. Áno, ja som „kazil“ mládež; tým, že som od každého študenta žiadal, aby mal vlastný názor, aby dokázal za ním stáť, ale tiež, aby bol ochotný ho opustiť vtedy, keď sa ukáže, že sa mýlil. Na 20 rokov mi bolo znemožnené učiť. Som ale vďačný nebohému Kolomanovi Boďovi, že mi v malom ústave pre výskum hospodárskych zvierat v Ivanke pri Dunaji predsa len dal možnosť, aj keď len lokálne a v malom rozsahu, formovať mladých ľudí a aj vychovať si hŕstku žiakov.

Druhé ocenenie

Druhé ocenenie prišlo po 1989, keď som sa mohol vrátiť na svoje pôvodné pracovisko a nadviazať na prácu, čo sme pred 20 rokmi začali. Na školu mohli prejsť so mnou aj moji žiaci ešte z prednormalizačných začiatkov, ale aj noví mladí z Ivanky. Som rád, že sa im

• *Ocenený profesor Ladislav Kováč: „Učiteľské povolanie je najkrajšie a najvznešenejšie.“*
Napravo: Dušan Čaplovič, minister školstva, vedy, výskumu a športu SR.

výchovná práca darí a ďakujem im, že pokračujú v uplatňovaní zásady, že vedecká a pedagogická práca na vysokej škole sú neoddeliteľné.

Moja vierouka

Moja vierouka vedy má dva články: Prvý, že v malej krajine ako je Slovensko by sa mal základný výskum pestovať na vysokých školách, najlepší duchovia našej kultúry by mali byť v dennom kontakte s mladými ľuďmi a nie končiť sterilne v laboratóriách. Druhý článok: učiteľské povolanie je najkrajšie a najvznešenejšie. V týchto dňoch sa učitelia základných a stredných škôl domáhajú, aby sa im od spoločnosti dostalo adekvátneho uznania a ocenenia. Ďakujem pánu ministrovi školstva, že im vyjadruje svoju podporu. Bol by som rád, keby celá dnešná slávnosť bola správou pre verejnosť, že si komunita ľudí od vedy a techniky uvedomuje, že budúcnosť našej vedy a techniky, ale aj budúcnosť celej spoločnosti, je v rukách učiteľov základných a stredných škôl. Veď my všetci za svoje dnešné ocenenia vďačíme svojim bývalým učiteľom. Ďakujem vám, že podporíte učiteľov v ich úsilí, aby si naša spoločnosť naplno uvedomila rozhodujúci význam učiteľského povolania.

Ladislav Kováč, prvý ponovembrový minister školstva

Okienko MŠ

Bežecká stopa si deti podmanila

V dňoch od 23. januára do 29. januára 2013 sa deti z 2. triedy - predškoláci – z Materskej školy v Závažnej Porube zúčastnili lyžiarskeho výcviku na bežkách. Lyžiarsky výcvik absolvovalo 13 detí pod vedením pedagogického dozoru pani riaditeľky Kataríny Jambrichovej, pani učiteľky Aleny Guráňovej, zamestnankyne MŠ Františky Kurajdovej a inštruktora Petra Jambricha st.

Prvé obavy z lyžovania na bežkách sa veľmi rýchlo stratili. Pred samotným výcvikom sme deti teoreticky pripravovali na to, že je to lyžovanie na iných lyžiach ako zjazdových a správny lyžiar bežkár musí vedieť aj padať, aj so smiechom vstať a hlavne - mať radosť z pohybu. Deti boli šikovné v tom, že sa naučili samé obúvať bežecké topánky, zapínať lyže, dať ruky do pútok palíc a mohli sa vydať po bežeckej stope. Všetky deti zažili pocit úspechu, radosti a súťaživosti. Posilnilo to ich sebavedomie, naučili sa spolupracovať, vzájomne si pomáhať a tolerovať sa navzájom.

Okrem samotného výcviku boli aj radostné chvíle, kedy sa deti potrebovali zbaviť neistoty a brodili sa v snehu a šantili spolu s ujom Peťom.

Radosť z tohto pekného športu im umocňovalo pekné prostredie a dobré upravené trate. Deti spolu s inštruktormi prežili zaujímavých päť dní a nejedno z nich končilo výcvik s tým, že budú „bežkať“ cez voľné dni a budú volať aj svojich rodičov.

Moje poďakovanie za pomoc pri uskutočnení výcviku patrí zriaďovateľovi - Obci Závažná Poruba, pedagogickým aj nepedagogickým zamestnancom MŠ, rodičom - Raďovi Kráľovi a Jankovi Jambrichovi ml., JURSPORTU, p. P. Lešťanovi ml., LO Opalisko a taktiež členom HS v Závažnej Porube.

Ale snáď najlepšie atmosféru výcviku vystihuje priložená fotografia.

text i foto: Katarína Jambrichová

Predškoláci sa učili v základnej škole

Porubskí predškoláci sa vybrali v utorok 15. januára 2013 v sprievode pani učiteľky Fárníkovej do základnej školy. Hostí privítala pani riaditeľka Boltižiarová a zaviedla do triedy ku prvákom. Prvácka pani učiteľka Bobáková vysvetlila, čomu sa budú venovať. Najskôr sa deti pekne predstavili. A nie hocijako, ale celou vetou. Ukázali, že sa vedia hlásiť, poznajú niektoré písmenká a dokážu riešiť aj úlohy z pracovných listov.

Potom sa presunuli do triedy plnej zázrakov. Tu ich čakali počítače a čarovná tabuľa, ktorá pozná farby, geometrické tvary a vie aj rozprávať. Prváci predškolákom nakreslili na počítačoch pekné obrázky a budúci školáci zas ukázali, ako už dokážu komunikovať s modernou technikou. Nato nasledoval telocvik v telocvični. Pretekali, šantili a hrali sa. Cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére si budúci školáci osvojovali základné spôsobilosti a postupy učenia v podmienkach základnej školy.

text i foto: -dm-

K športu od malička

V týždni od 18. do 22. februára sme sa venovali športu. Deti doniesli z domu obrázky zimných aj letných športov a urobili z nich koláž. Pani učiteľky ukázali v knižných publikáciách pôvod olympijských hier a pán Červeň, člen organizačného výboru paralympijských hier prišiel na besedu venovanú tejto udalosti. Porozprával o tom, ako je v dnešnej dobe dôležité pre handicapovaných ľudí športovať, keď majú vytvorené podmienky, napríklad špeciálne pomôcky, alebo team ľudí, ktorí im umožnia zúčastniť sa takých veľkolepých pretekov. Tiež sme si porozprávali o tom, ako je dôležité dodržiavať bezpečnosť pri športovaní, kedy môže dôjsť k úrazom a aké športové odevy - dresy nosia športovci. Deti z našej materskej školy sú vedené k športom od malička zásluhou rodičov, ale aj pani učiteliek, výsledkom sú účasti na rôznych športových akciách a dosahovanie vynikajúcich výsledkov.

Lívia Fárníková

Táraninky - zaujímavé výroky a postrehy detí

(1. polrok 2012/2013):

P. učiteľka: Kde sa vlieva každá rieka? Zuzka: Do umývadla!

Na vychádzke sa pani učiteľka pýta: Deti, čo má tá koza na hlave? Vikinka pohotovo odpovedá: Pirohy.

Aké zvieratká si videl v zoologickej záhrade? Opicu, slona a mrazeného medveďa.

Dve ťažké otázky pre pani učiteľku: Keď zomrie majiteľ spojených štátov Slovenska, kto bude veliť tejto dedine? (Slovensku) Kto obýva túto oblasť Zeme? (Paťko)

Deti, aké ovocie rastie na tomto strome? Jablká. Tak ako sa volá tento strom? Jablčník. A ako sa volá strom, na ktorom rastú slivky? Slivovica.

Miško sa teší: Hurá ideme do vojenskej komédie (namiesto akadémie).

P. učiteľka sa pýta detí na tému – „Návšteva Akadémie ozbrojených síl“. „Deti, no kde ste to boli?“ Miško: „Ja som bol v kovbojsku“; Jakubko: „Aj ja som bol na bojisku“.

Zuzka: Videla som jašteričku. Bola zdochnutá a pripleskнutá!

Na budúci týždeň je sviatok všetkých svätých. Kde sa poberú všetky rodiny?
Miško – na púšť,
Olko – na sever,
Kubko – do Poľska.

Tomáško sa chytí za čelo a povie: „Kúri sa mi“, (mám teplotu).

Pani učiteľka sa pýta detí, čo robia doma pred spaním: „Napapám sa, umyjem si zuby a idem sa zhasiť (namiesto vypnem svetlo).

Dominika príde za p. učiteľkou a vraví: „Obuj mi tú rukavicu“.

Deti kreslia Betlehem, potom rozprávajú, čo nakreslili. Paťko povie: „Aha Ježiškovi vypadol prvý zub.“

Deti sa obliekajú na pobyt vonku. Maxim povie: „Obuj mi tie snežnice.“

Zapísala: Mgr. D. Čupková

Rok v krajine chilli a priateľských ľudí

Lucia Majerčiaková: Výmenný pobyt nie je rok z vášho života, ale váš život v roku

Slová ako kaktus, sombréro či chili pre mnohých nie sú ničím výnimočné. Mne však hneď pripomenú Mexiko a prekrásny rok, ktorý som tam strávila ako Rotary výmenná študentka. Minulý rok bol pre mňa celkom iný ako všetky ostatné a priniesol mi veľa jedinečných zážitkov a skúseností.

• *Lucia Majerčiaková: Predstavovať netreba. Poznáte ma podľa zástavy, čo držím v rukách.*

Rodina nadovšetko

Všetci Rotary výmenní študenti musia počas svojho výmenného pobytu bývať najmenej v dvoch rodinách. Na prvý pohľad sa toto pravidlo môže zdať zvláštne, ale je to veľmi dobrá vec. Každá rodina je totiž iná a ak by študent žil celý rok len v jednej, nepodarilo by sa mu tak dobre spoznať kultúru danej krajiny. Ja som žila v troch rodinách a musím povedať, že každá bola celkom iná. Moja prvá host rodina bola ideálne fungujúca mexická rodina. Rodičia, štyri deti, ja, slúžka a pes. Mexičania sú priateľskí a srdeční ľudia, ktorí svoju rodinu milujú nadovšetko. Presne taká bola moja prvá host rodina, (hostiteľská rodina), veľmi rýchlo ma prijali medzi seba a počas celého roka sme ani raz nemali väčšie nezhody. V Mexiku však dôležitou súčasťou rodiny nie sú len ľudia, s ktorými bývate pod jednou strechou, ale aj všetky babičky, strýkovia, tety vašich prastarých rodičov či sesternice vašich bratrancov. A vzhľadom na to, že mexické rodiny sú oveľa početnejšie než tie naše, taká rodinná oslava býva veľkým podujatím. Keď sme s mojou prvou host rodinou oslavovali Vianoce, mali sme za úlohu pripraviť večeru pre celú rodinu z otcovej strany. Môj host otec má 9 súrodencov, takže bolo nutné na túto príležitosť prenajať špeciálnu sálu.

Aj každodenný život mexickej rodiny sa v mnohom líši od toho slovenského. Rodiny spolu trávia veľmi veľa času. V mojej prvej rodine otec každý deň chodil cez obedňajšiu prestávku domov, len aby bol s rodinou, hoci to mal z práce dosť ďaleko a zaberalo mu to veľa času. Tie obedy mu však stáli za to. Nielen preto, že jedlo bolo vždy skvelé, ale hlavne kvôli tomu, že to bol čas, kedy bola rodina pohromade. Deti sa pochválili s tým, čo robili v škole a s tým, čo plánujú robiť poobede, preberal sa futbal a program na víkend. Na idylickej atmosfére obedov mala najväčšiu zásluhu moja host mama (mama hostiteľka). Ona bola srdcom rodiny a článkom, čo ju celú spájal. Do práce nechodila, bola však matkou a manželkou na plný úväzok. Vozila nás do školy, na krúžky, na párty, k lekárovi, robila nákupy, varila, starala sa o psa, o dom a plánovala program na víkend. Víkendy boli totiž čisto rodinná záležitosť. Ak sme nešli na výlet alebo na rodinnú oslavu, tak mali naše nedele zhruba rovnaký priebeh. Po raňajkách sa šlo do kostola, odtiaľ do športového klubu, na obed do reštaurácie, na nákupy a kávu a potom do kina. Samozrejme, nie každá mexická rodina si môže takýto životný štýl dovoliť, ale nepoznám ani jednu, ktorá by si aspoň raz do mesiaca niekam spolu nezašla. Skrátka, rodina je pre väčšinu Mexičanov najdôležitejšou súčasťou ich života.

Malé mestečko?

Mesto, v ktorom som bola na výmennom pobyte, sa volá Morelia. Nachádza sa v strednej časti Mexika, asi 4 hodiny cesty na severovýchod od Mexico City. Je položené v nadmorskej výške takmer 2000 m. n. m a je hlavným mestom štátu Michoacán (Mexiko je rovnako ako USA a mnohé iné krajiny rozdelené na štáty). Keď som sa ešte pred odchodom do Mexika mojej budúcej host rodiny opýtala, aká veľká je Morelia, povedali mi, že veľká nie je. Vraj má len okolo 800 000 obyvateľov. Na mexické pomery je to naozaj stredne veľké mestečko, veď hlavné mesto Mexico City má zhruba 25 miliónov obyvateľov. No pre človeka pochádzajúceho zo Závažnej Poruby je to veľká zmena. Pri pohľade z okna sa na vás totiž neusmeje Poludnica, stromy a zelené lúky, ale rady

• *Prvá host rodina, Lucia druhá zľava.*

• *Finalistky súťaže o najtypickejšieho Mexičana, Lucia Majerčiaková vľavo.*

domov (nie však výškových budov, tie sú v Mexiku skôr raritou), obchoďáky a kde-tu nejaký kaktus. Zvyknúť si tam však nebolo ťažké, a to hlavne vďaka tomu, že Morelia je krásne mesto. Ako stvorené pre milovníkov histórie. Centrum mesta a katedrála sú zapísané v UNESCU a Morelia sa ako jedno z mála mexických miest môže pochváliť akvaduktom. Morelia je celoročne bohatá aj na kultúrne podujatia, okrem mnohých múzeí, galérií a divadiel, sa tam pravidelne koná medzinárodný festival organovej hudby a tiež filmový a jazzový festival. Len pár kilometrov od mesta si od augusta do októbra môžete užívať nádherné prírodné divadlo. V tomto období tam totiž z Kanady prilietajú milióny motýľov Monarca. Sú symbolom štátu Michoacán, nájdete ich na všetkých suveníroch, je po nich pomenovaný futbalový tím Morelie a dokonca sú vyobrazené aj na mexických bankovkách. Žiadny turista by určite nemal vynechať ani sobotňajšiu šou na hlavnom námestí, počas ktorej slávnostne rozsvecujú dominantu mesta- katedrálu. Vtedy sa námestie zaplní pouličnými tanečníkmi, spevákmi a hercami, a samozrejme, nechýbajú ani ohňostroje. Ak máte chuť v zábave pokračovať, toto mesto vám aj v tom vyjde v ústrety. Ako mnohé mexické mestá, aj Morelia má jednu ulicu, kde okrem barov, klubov, diskoték a reštaurácií nič iné nenájdete.

Semaforoví umelci a MHD na mexický spôsob

Jednou zo zaujímavostí Morelie je spôsob tamojšej mestskej hromadnej dopravy. Ako každé veľké mesto aj Morelia zápasí s problémami s dopravou. Obzvlášť v čase dopravnej špičky si môžete v kolónach postáť aj dobrú hodinku. Náladu vám však spríjemnia pouliční umelci, ktorí na každej väčšej križovatke tancujú,

• *Ja a tradiční mexická hudobníci mariachi*

žonglujú, hltajú oheň či naháňajú králiky, ktoré sa rozhodli, že namiesto spolupráce s daným umelcom, radšej zospodu preskúmajú všetky autá na ceste. Okrem umelcov na vás na križovatkách čaká armáda umývačov okien a predavačov novín, žuvačiek, cigariet a sladkostí. Všetci samozrejme očakávajú, že im ich službu štedro odplatíte.

Električky či metro v Morelii nenájdete, autobusy uvidíte len zriedka. Najbežnejším spôsobom mestskej dopravy sú taxíky a combi. Combi je minibus, ktorý nepremáva podľa cestovného poriadku a nemá pravidelné zastávky. Každý má však vopred určenú trasu, ktorú rozpoznáte podľa ich farby. Zastavíte si ich kde chcete tým, že na ne zamávate, po nastúpení zaplatíte vodičovi 6 pesos (cca 35 centov). Cena je rovnaká či sa chcete previesť pár metrov alebo plánujete okružný výlet po meste. Ak nesedíte blízko k vodičovi, alebo je combi preplnené (čo sa stáva dosť často) dáte peniaze človeku pred vami a poprosíte ho, aby ich poslal ďalej. Ak chcete vystúpiť jednoducho to šoférovi oznámite. Ak však od neho sedíte ďaleko musíte zakričať- Vystupujem!- alebo stlačiť tlačítko, a vodič vám zastaví, kdekoľvek si poviete. Samozrejme pri nastupovaní sa patrí všetkých slušne pozdraviť, hoci tam nikoho nepoznáte a pri vystupovaní je slušné poďakovať. Je veľmi pravdepodobné, že sa s vami počas jazdy niekto začne rozprávať, stáva sa, že atmosféra v combi je taká dobrá, že sa rozprávajú všetci vrátane vodiča. Do toho takmer vždy v combi vyhráva mexická hudba zmiešaná s trúbením okolitých áut a spoza okna sa na vás usmieva hltač ohňa s králikom v ruke. Vďaka tomuto všetkému je combi ten najveselší, najchaotickejší a najmexickejší spôsob mestskej hromadnej dopravy.

• *Mexičan pri hrobe svojho blízkeho počas sviatku Dia de muertos*

Uniformy, ktoré pomáhajú

V Mexiku sa školy delia na verejné a súkromné. Súkromné sú samozrejme spoplatnené a mesačné poplatky nie sú vôbec nízke. V najdrahšej škole v Morelii sa školné pohybovalo v rozmedzí od 10 000 do 15 000 pesos mesačne (zhruba 596 do 895 eur). Vyučovacie hodiny trvajú 50 minút a počas dňa sú len 2 prestávky. Rovnako ako na mnohých ďalších mexických školách, aj na mojej sme povinne nosili uniformy. Aj systém známkovania sa líši. V Mexiku sa známkuje od 0 do 10, pričom na postúpenie do ďalšieho semestra je potrebná minimálne známka 6. Slovenských žiakov by však v Mexiku určite potešil spôsob testovania. Ústne skúšanie ani neohlásené písomky neexistujú. Na začiatku každého semestra študenti dostanú kalendár, v ktorom majú vopred určené dátumy skúšok. Takmer vo všetkom je slovenský školský systém lepší než ten mexický, je zadarmo, deti si nemusia na začiatku každého školského roka kupovať učebnice a vo všeobecnosti majú oveľa podrobnejšie znalosti z takmer každého predmetu. Je tu však jedna vec, v ktorej je mexický systém ďaleko pred nami. A tou je povinnosť študentov odpracovať niekoľko hodín sociálneho servisu mesačne. Čo v praxi znamená, že deti navštevujúce súkromné školy musia zadarmo pomáhať, tam kde je to potrebné. Najčastejšie v nemocniciach, zvieracích útulkoch či pri sadení stromčekov. Ja som pomáhala na hodinách kreslenia pre deti choré na rakovinu.

• *Ja a moja fínska spolužiačka v školskej uniforme*

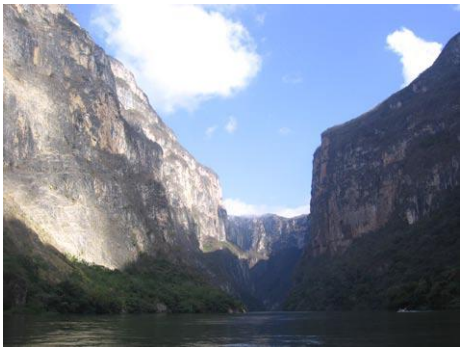

• *Mayská pamiatka v meste Uxmal*

Keď je Slovák mexickejší ako Mexičan

Mexičania sú národ veľmi priateľský, majú veľmi radi cudzincov a obzvlášť Európanov. Takže takej Slovenke je na škole, kde predtým ešte Európana nevideli sveta žiť. Síce sme tam v tom roku boli štyria výmenní študenti a všetci z Európy (Fínka, Nemka, Francúz a ja) na radosti našich mexických spolužiakov z takej nevídanej návštevy to nič neubralo. Zo začiatku si nás len obzerali, potom sa nám prihovárali a po pár týždňoch bolo ťažké dostať sa do triedy načas, lebo sme sa so všetkými potrebovali zvítať. Pod tým sa v Mexiku rozumie, objať, pobozkať a prehodiť pár slov. Po mesiaci už na nástenkách viseli naše fotky a papierové srdcia vo farbách trikolóry s nápismi – Milujeme Slovensko!

16. septembera v Mexiku slávia deň nezávislosti. Na našej škole, rovnako ako na mnohých iných miestach, sa preto v ten deň konali oslavy. Na školský dvor zavítal DJ, stánky s občerstvením a všetci žiaci s rodičmi a kamarátmi. Vrcholom programu je súťaž o najtypickejšieho Mexičana na škole. Každá trieda vyberie jedného žiaka, ktorý sa v ten deň oblečie do tradičného mexického oblečenia a zapojí sa do súťaže. Moja trieda nominovala mňa a ja som sa na to s radosťou podujala. Ochotne mi zohnali tradičné oblečenie, urobili mi vlasy a make-up a mojou úlohou už bolo len postaviť sa na javisko. Keď ma moderátorka predstavila a dala mi šancu niečo povedať, zvolala som len Viva Mexico (v preklade Nech žije Mexiko). Mojim mexickým spolužiakom to však celkom stačilo a jednoznačne ma zvolili najtypickejším Mexičanom na škole.

• *Cañón del Sumidero, jeden z najhlbších kaňonov, ktoré sa dajú splavovať*

O Mexičanoch, ktorí spia na cintoríne

Mexiko je krajina s bohatou históriou. Pôvodne toto územie obývali mnohé indiánske kmene. Niektoré, ako napríklad Mayovia a Aztékovia, dokonca vytvorili rozsiahle a prosperujúce ríše. Po objavení Ameriky začali Mexiko kolonizovať Španieli, v dôsledku čoho Mexičania hovoria španielsky. Neskôr Mexiko získalo samostatnosť a stalo sa republikou. Hoci sú Mexičania silní katolíci, dodnes praktizujú mnoho obradov a tradícii, ktoré majú svoj pôvod ešte z obdobia pred španielskou kolonizáciou. Jedným z nich je Dia de muertos, čo je v podstate náš Deň všetkých svätých. Tento deň má však v Mexiku oveľa mystickejšie čaro. Mexičania totiž veria, že v tú noc prichádzajú duše mŕtvych na zem, kde sa na jeden deň v roku môžu opäť stretnúť so svojimi blízkymi a vychutnať si všetko, čo mali v pozemskom živote radi. A tak sa na ich príchod usilovne pripravujú. Deti v školách od rána pracujú na výrobe oltárov, ktoré venujú slávnym mŕtvym osobnostiam. To najzaujímavejšie predstavenie sa však odohráva v noci na cintorínoch. Tie žiaria nespočetnými sviečkami, sú plné kvetov najrôznejších farieb a čo je najdôležitejšie, ľudí. Ľudia trávia celú noc pri hroboch svojich blízkych, na hroby donesú ich najobľúbenejšie jedlá, knihy či hračky, lebo veria, že ich blízki v noci opäť prídu na zem a budú mať šancu pochutnať si na jedle a nápojoch, ktoré im pripravili. Noci sú v tom období v Mexiku chladné, teplota je okolo nuly, a tak, aby tam celú noc vydržali, nosia si deky, teplé nápoje a niekedy si aj zakladajú oheň.

Dvadsaťjeden dní v južnom Mexiku

Jednou z najdôležitejších súčastí života každého výmenného študenta je kontakt s ostatnými výmennými študentmi. Lebo práve oni dokážu jeden druhého najlepšie pochopiť, keďže prechádzajú zhruba tým istým. V mojom dištrikte bolo 53 výmenných študentov z 18 krajín sveta.

Tráviť čas v kolektíve mladých ľudí z celého sveta je skvelé. Nielenže sa človek veľa naučí o iných krajinách a tolerancii k iným, ale hlavne zažije kopec srandy a nájde si priateľov na celý život. Spolu s ostatnými výmennými študentmi sme boli na mnohých výletoch, akciách a konferenciách, ale jednoznačne najlepšia bola Ruta Maya. Bol to trojtýždenný výlet po južnom Mexiku. Trmácali sme sa po strmých horských cestičkách, aby sme uvideli sopku Popocatepetl, mayské pyramídy, splavili jeden z najhlbších kaňonov sveta, bývali na haciende a objavovali džungľu. Pozorovali sme plameniaky, kúpali sa vo vodopádoch, Mayovia nás učili tkať koberce a ochutnali sme pravú

• Katedrála v meste Morelia

mexickú čokoládu priamo v továrni. Rútili sme sa po diaľniciach, aby sme bývali na súkromnej pláži, mali párty na jachte, držali na rukách žraloka a prežili pár dní a nocí v Cancúne. Plávali v jaskyniach, vozili sa v nich na malých rallye autíčkach, zažili sme karneval vo Veracruze a pozorovali východ slnka na pláži.

Pri cestovaní na juh Mexika som mala častokrát pocit, že cestujem v čase. Na niektorých miestach, položených vysoko v horách v štáte Chiapas sa totiž čas akoby zastavil. Doteraz tam žijú Mayovia a snažia sa žiť presne tak ako ich predkovia pred mnohými rokmi. Mestečko San Juan de Chamula je obzvlášť zaujímavé. Má svojich strážcov oblečených v bielom perí, ktorí dávajú pozor na turistov túžiacich odfotiť si domácich obyvateľov. Ako náhle pristihnú nejakého fotografujúceho návštevníka, fotoaparát mu zoberú a pred zrakom všetkých ho rozbijú. Vyjednávať sa s nimi nedá, veria totiž, že fotoaparáty ľuďom kradnú dušu. V strede mestečka je zvláštny kostol. Nie sú v ňom lavice, podlaha je plná sviečok a slamy, jediné, čo pripomína kostol je veľký oltár vpredu. Ľudia v kostole sú zhromaždení po skupinkách. Základom každej je stará žena a človek, ktorý potrebuje pomoc. Ostatní sú známi chorého alebo diváci. Rituálu sa môže zúčastniť každý, kto príde, podmienkou je, že tam musí byť od začiatku až do konca, čo je niekoľko hodín. Staré ženy nad chorým krúžia živým kuraťom, odriekajú zaklínadlá v starom mayskom jazyku, postupne a veľmi pomaly zapaľujú okolo seba sviečky, spolu s divákmi pijú tradičný alkoholický nápoj a nakoniec sliepke rituálne vykrútia krk.

Ako chutí kobylka

Pod pojmom mexické jedlo si mnohí predstavia kukuricu, chilli a fazuľu. Hoci sú to ingrediencie, ktoré nesmú chýbať v jedálničku žiadneho Mexičana, zďaleka nie sú tým jediným, čo mexická kuchyňa ponúka. Základom mexickej stravy je tortilla, táto kukuričná alebo pšeničná placka sa podáva na raňajky, obed aj večeru. Môžete ju dostať so syrom, v polievke, so zemiakmi, fazuľou a dokonca aj na sladko. Jednoznačne najpopulárnejšia je však s mäsom- v tejto podobe sa volá taco. Tacos na podáva s chilli omáčkou, cibuľou a limetkou, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou ich kuchyne. Rovnako ako tortilla sa podáva takmer ku všetkému.

Pred odchodom do Mexika som sa ich jedla obávala, vzhľadom na to, že som nebola práve milovníkom pikantného. Na moje prekvapenie som si tamojšie jedlo veľmi rýchlo zamilovala a môžem povedať, že mexická kuchyňa je právom považovaná za jednu z najlepších na svete. Jedným z dôvodov je to, že máte na výber z mnohých rôznych jedál. Od slaných a sladkých až po exotické. Môžete si objednať vyprážanú žabu, polievku z leguána, tacos s kravskými očami, kaktus, tequilovú zmrzlinu, či praženú kobylku. Polievku z leguána by som pre jej silný a veľmi nepríjemný zápach neodporúčala ani tým najväčším milovníkom exotických chutí, zato kaktus či kobylky sú ozajstná pochúťka. Kobylky sa podávajú len v južnej časti Mexika, a preto ak tam niekedy pôjdete, nezabudnite ich vyskúšať. Chutia skvele, až kým v ústach nezacítite nožičky.

Výmenný pobyt, to nie je rok z vášho života, ale váš život v roku

Byť sám v cudzej krajine na opačnom konci sveta, vyrovnávať sa so smútkom za domovom, rodinou a kamarátmi, slovenskými tradíciami a jedlom nie je ľahké. Ale spoznávanie inej kultúry, kopec nových zážitkov a zábavy, objavovanie nepoznaných miest a hlavne spoznávanie nových ľudí máva na zlú náladu zázračne zlepšujúce účinky. Dôkazom toho je fakt, že takmer každý výmenný študent by svoj rok v inej krajine označil za najlepší vo svojom živote. Hovorí, že váš pobyt bude taký dobrý, akým si ho urobíte. A ako vidieť väčšine výmenných študentov, vrátane mňa samotnej sa podarilo urobiť ho skvelým. Hoci takýto pobyt má svoje úskalia, je to neoceniteľná skúsenosť. Človeka naučí mnohým veciam, nielen znalosť cudzieho jazyka, ale predovšetkým samostatnosti, zodpovednosti a tolerancii. Preto každému, kto má možnosť zúčastniť sa niečoho podobného, to vrele odporúčam.

Lucia Majerčiaková
foto: -archív autorky-

Zápis overuje školskú zrelosť dieťaťa

Na otázky Porubských novín odpovedá riaditeľka ZŠ Milana Rúfusa v ZávažnejPorube Mgr. Mária Boltižiarová

Vieme, že 21. januára 2013 sa uskutočnil zápis žiakov aj do prvého ročníka Základnej školy Milana Rúfusa v Závažnej Porube. Zápis je vlastne prvá skúška úrovne vedomostí a vypestovaných zručností budúcich prvákov. Čo všetko sa sleduje prostredníctvom zápisu?

Pri zápise sa kladie dôraz na sociálnu, psychickú a fyzickú zrelosť:

- na nové prostredie a osoby si zvyká bez väčších problémov
- vydrží pri hre alebo inej činnosti 15-20 minút
- väčšinou sa hráva spoločne s deťmi, nestráni sa ich spoločnosti;
- ovláda samoobslužné činnosti;
- dokáže sa plynulo vyjadrovať aj v zložitejších vetách a správne vyslovuje hlásky;
- vie nakresliť postavu so všetkými základnými znakmi, línie kresby sú neroztrasené;
- vystrihuje jednoduchý tvar podľa predkreslenej čiary, pozná základné farby;
- spočíta predmety do „päť";
- rozpráva obsah krátkej rozprávky a rozumie jej obsahu;
- naučí sa naspamäť detskú pesničku alebo básničku;
- orientuje sa v priestore.

Na zápise boli prítomní rodičia, psychológ a učiteľ. Prečo to nejde bez tejto trojice?

Pri zápise môže okrem pedagógov posudzovať školskú zrelosť aj prizvaný psychológ. Dieťa prichádza na zápis do nového prostredia a je dobré, keď má pri sebe rodiča. Je pokojnejšie a jeho výkon je omnoho lepší. My máme veľmi dobrú spoluprácu s miestnou materskou školou a na zápise sú prítomné triedne učiteľky našich predškolákov, čo im pridáva na ich psychickej pohode a dodáva radosť z úspechu.

Stane sa, že dieťa nie je zrelé pre školu. Aký je postup v takomto prípade?

V takomto prípade rodič podá písomnú žiadosť o odklad povinnej školskej dochádzky o jeden školský rok a je mu doporučené odborné poradenstvo v špecializovanom centre. Niekedy stačia malé korekcie, odborné rady, odporučenia a dieťa začne rýchlo napredovať.

ŠKOLSKÉ ZRKADIELKO

• Pri zápise sa overuje sociálna, psychická a fyzická zrelosť dieťaťa.

Zápis diagnostikuje aj nadané deti. Môžu tieto deti rozvíjať svoj talent v podmienkach našej základnej školy?

V spolupráci s CPPPa P (centrum pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie) diagnostikujeme oblasť jeho nadania. Dieťaťu sa vypracuje individuálny vzdelávací plán, podľa ktorého je potom vzdelávané. Sú tu viaceré možnosti, napríklad môže navštevovať predmet vo vyššom ročníku, má upravené osnovy, alebo môže skôr postúpiť do vyššieho ročníka...legislatívnych možností je viac a so súhlasom rodiča a školy je možné ich riešiť. Konkrétna odpoveď na vašu otázku je áno. Aj na našej škole máme dieťa, ktoré sa takto vzdeláva. Je na to veľký priestor, pretože v triedach s menším počtom žiakov je individuálny prístup základom tvorivej práce.

Pani riaditeľka, ďakujem za informácie.

Dušan Migaľa

Zima

Už začali zimné časy. Slnko skôr zapadá a neskôr vychádza. Potoky zamŕzajú a deti stavajú zo snehu veľkých snehuliakov. Najkrajšie sú rána, keď vychádzajúce slnko sa odráža od visiacich cencúľov. Chodníky ku chatám, kde sa dajú požičať lyže, sú celé zasnežené. Každý snehuliak má mrkvu a pekný farebný hrniec. Na horách sú vysoké zelené stromy, na ktorých je napadaný sneh. Konečne sa na nás usmieva snehovo – ľadová zima.

Andrea Iľanovská, 4. ročník

Zachádza slnko a na nebi vidno pekné ružovkasté zore. V snehu vedľa snehuliaka sú zapichnuté lyže a palice. V zime zamŕza potok a krajinu prikryje veľká biela perina. Stromy sú zasnežené a zo snehu trčia konáre kríkov. Jeden sme dali snehuliakovi do ruky. Zimná príroda je veľmi pekná. Cesty sú zľadovatené a klzké. Zimná obloha je červeno-oranžovo-ružovožltá.

Janka Beťková, 4. ročník

Cez zimu napadá biely sneh. Z napadnutého snehu si urobíme veľkého snehuliaka, ktorý bude stáť na lúke. Na hlavu mu dáme červený hrniec, oranžovú mrkvu ako nos a čierne gombíky. Musela som si dávať pozor, aby som sa nepošmykla na ľade. Zo strechy domu nám visia zamrznuté cencúle, o ktoré som si buchla hlavu. Narazila som do zeleného stromčeka, z ktorého spadol sneh. Práve vtedy zapadalo žlté slnko za zasnežené hory. V silnom mraze mi zamrzli líca.

Kristína Haviarová, 4. ročník

Valentín

Valentín je deň zaľúbených. Aj my sme v našej škole mali Valentína. Do valentínskej škatule sme hádzali papierové srdiečka. Väčšinou boli pre kamarátov a kamarátky, ale aj pre pani učiteľky, pani upratovačku a pána kuriča. Tohtoročný Valentín sa mi veľmi páčil.

Emília Čurillová, 4. ročník

Valentín je sviatok zaľúbených. Oslavujeme ho 14. februára. Ľudia, ktorí sa majú radi, sa obdarúvajú. Najčastejšie darčekmi v tvare srdca. Valentín v latinskom slove „valents" znamená „ silný, zdravý".

Terezka Mernová, 4. ročník

Hudobno – tanečný krúžok pracuje na našej škole už niekoľko rokov. Deti sa oboznamujú s typickými tancami priamo zo Závažnej Poruby, ale i blízkeho okolia. Dôležitou súčasťou je poznávanie folklórnych zvykov a tradícii. Tie sme si pripomenuli v poslednom vianočnom programe venovanom rodičom a starým rodičom. Zvyky od Kataríny až do Vianoc sa stali súčasťou nielen detí navštevujúcich krúžok, ale ďalej sme ich rozvíjali na regionálnej výchove, ktorá je zahrnutá do školského vzdelávacieho programu našej školy.

Mgr. Monika Štrkolcová

Výtvarná výchova netradične

Vo výtvarnej výchove sa žiaci II. ročníka venovali umeniu v krajine. Podľa vlastnej fantázie vytvorili zaujímavé diela, ktoré prinášali všetkým veľkú radosť.

Ako sme vítali našich budúcich spolužiakov

21. januára bol zápis budúcich prvákov do našej školy. Prezliekli sme sa za chrobáčiky. Ja som bola moľa – Zoja, Matúško čmeľ- Kolomeľ a Emmka lienka- Školienka. Pri vchode sme vítali predškolákov veselou básničkou:...

Teraz poď už pekne s nami,
na stretnutie s písmenkami.
Chceme Ťa dnes zapísať,
v tejto škole budeš žiak.

Všetkých sme milo prekvapili, ale niektorí hanblivci sa skryli za maminky. Zobrali sme každého za ruku a odviedli ho na horné poschodie k pani učiteľkám. Kým čakali na zápis, mohli sa občerstviť v triede. Takto sme privítali 19 nových kamarátov. Keď odchádzali, v rukách si držali darčeky a veselo sa s nami rozlúčili.

Danielka a Matúško, 2.ročník

Chrípka školu zatvorila

Riaditeľka Základnej školy M. Rúfusa v Závažnej Porube oznámila, že v dňoch od 6.2.-8.2.2013 bude prerušená prevádzka základnej školy z dôvodu chrípkovej epidémie. Vyučovanie začalo 11.2.2013.

Fašiangové veselie

Aj tohtoročné fašiangové obdobie bolo v Závažnej Porube veselé. Naši najmenší, ktorí odolali chrípke, sa vyšantili na detskom karnevale. Večer veselá nálada pokračovala aj počas fašiangovej zábavy pre dospelých. Spoločnými silami ju zorganizovali rodičia detí našich škôl. Príjemná atmosféra sa čoskoro rozhostila medzi všetkými hosťami a trvala až do skorého rána. O chvíle napätia sa uprostred veselia postarala bohatá tombola. Naše poďakovanie patrí všetkým, ktorí pomohli pri príprave tohto vydareného podujatia.

-zh-

Karnevalové čítanie

Možno viete, možno nie, ale na karneval sa deti veľmi tešili. V priebehu niekoľkých minút sa premenili na rozprávkové bytosti, kovbojov, pirátov, zvieratká, šašov a na rôznorodé postavičky od výmyslu sveta.

Všetko začalo promenádou masiek, spoločným pózovaním pred kamerami a rôznymi hrami pod pestrofarebnými balónmi. Jedna pani učiteľka si vykračovala ako kocúr v čižmách, druhá sa premenila na Červenú čiapočku, ďalšia predstavovala lásku, iná nádej a jedna sa dokonca vznášala ako zelený balónik. Spoločne s deťmi sa zabávali i rodičia a všetkým bolo veselo a dobre. O občerstvenie tanečníkov sa postarali mamičky dobrotami zo svojej špajze. Škoda len, že karneval je len raz v roku, povedali si všetci, keď sa rozchádzali.

text i foto: -dm-

Na prahu novej sezóny

Druhá posádka MGP racing rally teamu v zložení Martin Jurečka – Matej Beťko sa v sezóne 2012 zúčastňovala podujatí Minirally Cupu. Kvôli zdĺhavej stavbe nového auta BMW E30 sme stihli odjazdiť len druhú polovicu šesťdielneho seriálu.

Súťažili sme v kategórii áut s poháňanou zadnou nápravou s objemom motora nad 1500 ccm. V Očovej sme získali druhé miesto, na domácom Liptove po malých problémoch tretie a na poslednom podujatí v Revúcej opäť druhé. Nakoniec sme sa prebojovali v celkovom hodnotení na tretie miesto v našej triede. Zimná prestávka bola veľmi krátka. Na aute sme stihli urobiť len niekoľko úprav a pravidelných opráv. Už posledný januárový víkend sme sa zúčastnili pretekov v Dobšinej, zaradených do seriálu Minirally Cup 2013. Jazdilo sa po zasnežených a zľadovatených tratiach, ktoré svojou krásou, ale aj náročnosťou prilákali až 94 štartujúcich posádok nielen zo Slovenska.

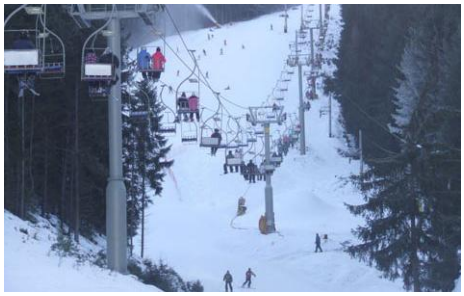

Trate boli lemované veľkým množstvom divákov, ktorých neodradilo ani chladné počasie. Naše pneumatiky boli vybavené oceľovými hrotmi, ktoré výrazne zlepšili jazdné vlastnosti nášho súťažného auta. Nakoniec sa nám podarilo dojazdiť na 24. mieste absolútne v rámci Minirally Cupu a na 2. mieste v našej kategórii Z6. Zo Závažnej Poruby sa zúčastnila preteku ešte posádka Igor Piatka – Ján Král na vozidle Subaru Impreza. Súťaž dokončili na 5. mieste absolútne v rámci Minirally Cupu a na 3. mieste v rámci kategórie A4.

Sezóna bude pokračovať ďalším pretekom v Revúcej na konci marca.

Ing. Martin Jurečka

Keď v Jasnej fúka, Opalisko sa ti núka

Je to presne tak, ako v titulke. V Jasnej fúka a je hmlisto, na Opalisku je isto dobrá lyžovačka. K priloženému obrázku komentár nie je potrebný.

text i foto: -dm-

Dávne, ale slávne časy porubského športu

Laco Medla: Športu som venoval svoje sily, srdce i dušu

Hovoriť o žijúcich, ba i mnohých nežijúcich aktéroch porubského športu znamená predovšetkým spomínať. Spomínať na dávne, ale slávne časy, keď športom žila celá obec. Každé dieťa, či dorastenec v zime lyžovali a v lete hrali futbal. Dejiny športu sú však zložitejšie než naše predstavy o nich. Ako by aj nie. Veď niekto ich musel spravovať a to podľa nejakej kompozície. Jedným z tých, čo porubskému športovému dianiu venovali svoje srdce i dušu, je určite aj Ladislav Medla – športovec, funkcionár, pamätník, jubilant.

•*Ladislav Medla, 1933*

Čo dávalo silu i potešenie z daru života

Najskôr teda predstavme jubilanta. Vo februári tohto roku to dotiahol k vzácnemu životnému jubileu. Básnik by povedal: ...na ľudskej roli osem krížov stojí. Na svet prišiel v tom roku, keď sa staval porubský kostol. Do školy začal chodiť v čase samostatnej vojnovej Slovenskej republiky. Meštianku navštevoval v blízkom meste. Do učenia za nástrojára nastúpil hneď po znárodnení. Stal sa prvým Porubänom, čo našiel pracovné uplatnenie v novej fabrike Tesla v Liptovskom Hrádku. V živote to nemal jednoduché. Ako sedemnásťročný stratil otca. Bola to veľká tragédia, ktorá poznamenala celú rodinu. Dom rozostavaný, deti nedorastené a žiť bolo treba. Dospel veľmi rýchlo a v rodine prebral úlohu otca. Čo ho však najviac držalo, čo dávalo silu i potešenie z daru života? Nielen práca, ktorej rozumel, ale najviac šport, lyže, beh, radosť z pohybu. A blízki. Mal šťastie na dobrú mamu a sestru, čo mali zmysel pre jeho koníčky. Keď prišiel čas, založil si vlastnú rodinu. V usporiadanom manželstve vychovali dve deti. Vnučky Ema a Sofia predstavujú najväčšie potešenie starého otca.

„Len krátko som pobudol v novej továrni. Hneď nás na rok vyslali do Valašského Meziříči, kde som sa priučil remeslu nástrojára. Keď som sa vrátil, tak vedúci konštrukcie nástrojov mi ponúkol miesto v projekcii. A tak som v kancelárii pracovne strávil celých sedemnásť rokov," vysvetlil začiatky svojej profesionálnej dráhy. Za túto dobu pracoval na sebe. Rozšíril si odbornú spôsobilosť a popri zamestnaní získal maturitné vysvedčenie na priemyslovke.

• *Laco Medla, reprezentant Závažnej Poruby*

Roky športových úspechov

Roky, keď pracoval v Tesle, boli vari rokmi najväčších športových úspechov mladého športovca. Srdcovou záležitosťou sa stali bežky. Stal sa majstrom Žilinského kraja a na celoštátnych pretekoch bývalého Československa v Rožnove pod Radhoštem na trati dlhej 10 km získal šieste miesto. „To bol asi môj najlepší športový úspech," a pripomenul, že hliadky spolu behávali s Vladom Lešťanom a Milošom Iľanovským (Hrubký). Venoval sa aj zjazdovému lyžovaniu. Tu zas mal verného priateľa Jána Iľanovského, Cupríka. „Ako zjazdár v kategórii dorastenec som vyhral celoštátne preteky v Jasnej. Sošku zjazdára v hodnote zlatej medaile si opatrujem dodnes," skromne priznal. Behával aj Sokolovské preteky brannej zdatnosti. Tento zimný kombinovaný pretek predstavoval predchodcu dnešného biatlonu. V tejto disciplíne sa stal členom okresného reprezentačného družstva, ktoré tvorili: Vilo Trizna, Milo Šuna a Laco Medla. Zachovala sa aj fotografia zo štartu týchto pretekov.

V zime lyže, v lete atletika

A čo v lete, keď snehu nebolo? V lete sa venovali atletike. „Mojou disciplínou bol beh na 10 km. Dobre pamätám, že som odbehol aj jeden maratón. Ako vojak základnej služby. Bez špeciálnej prípravy. Nahovorili ma kamaráti a povedali: to je len štyri razy viac ako tvoja trať. Dobehol som do cieľa, nevzdal som, ale môžem povedať, že víťazom maratónu je každý, čo prekoná túto vzdialenosť. Maratón si od bežca vyžaduje veľa nielen fyzických, ale aj psychických síl a kvalitnú prípravu," dodal.

TJ Pokrok znamenala pokrok

Sedemdesiate roky minulého storočia znamenali pre Závažnú Porubu roky prudkého rozvoja, budovania infraštruktúry a športových zariadení. Získať finančné pokrytie predstavovalo predpoklad a základnú podmienku investičných akcií. Príprava stavebných plánov, majetko právne vysporiadanie pozemkov a organizačné zabezpečenie stavieb, vec druhú. Tu bolo treba celého a schopného človeka. „Raz ma oslovil predseda TJ Vladimír Mlynček st. myšlienkou, že rozvíjajúca sa TJ Pokrok potrebuje stáleho pracovníka: organizátora a funkcionára v jednej osobe. Ponuka ma oslovila a túto prácu som prijal," priznal v zamyslení na rok 1977. A tak sa stalo, že rovných pätnásť rokov pôsobil ako tajomník domácej telovýchovnej organizácie. A naozaj nezostalo pri slovách. V obci sa robili naozaj veľké pokroky.

Začínala sa budovať telocvičňa, pripravovala sa výstavba domu smútku, rozbiehala sa prístavba kultúrneho domu, upravovali sa zjazdovky, budovali lyžiarske trate... Dnes všetko slúži svojmu účelu, domácim, hosťom, športovcom. Ale nič neprišlo samo od seba tak, ako priletí vták. Mnoho vecí bolo treba vybaviť, mnohé zariadiť. Obecný úrad auto nevlastnil. „Veru nie raz ma predseda MNV J. Kubovčík oslovil: „Laco, štartuj auto, ideme do mesta. Ak neprídeme načas, nič nevybavíme. Zobral som svoje auto a chodili sme po úradoch. Zaklopali sme, otvorili nám, prijali nás a čo bolo treba sme vybavili," poznamenal.

Vari najdôležitejšou prácou tajomníka TJ bola práca organizačná. V tej dobe každú sobotu, či nedeľu sa v zime konali v Závažnej Porube nejaké preteky: bežecké, či zjazdárske. Preteky bolo potrebné pripraviť, zabezpečiť personálne, technicky, organizačne, zaprezentovať pretekárov, zabezpečiť ceny, diplomy, atď. Komunikovať a spolupracovať s chatárom Jankom Lešťanom. A po preteku zas všetko uzatvoriť, vyúčtovať, materiál umiestniť na svoje miesto. Isteže, bez ochotnej pomoci obetavých rozhodcov, technikov by to nebolo išlo, ale niekto to musel dirigovať, dohliadať a hlavne: nezabudnúť na žiadneho pretekára, trénera, či funkcionára. Často sprevádzal pretekárov po rôznych pretekoch: chlapcov, dorastencov, lyžiarov – bežcov, sestry Šúlekovie, zjazdárov všetkých kategórií. Mazal lyže, sledoval pohyb na trati, povzbudzoval, archivoval výsledkové listiny.

• *Štafeta Sokolovského preteku v zložení zľava: V. Trizna, M. Šuna, L. Medla*

Nielen športu, aj kultúre sa treba venovať

Aktivity nášho jubilanta nesmerovali len ku športu. Pôsobil aj na poli miestnej kultúry, kde tiež zanechal hlbokú brázdu. „Nie, nehral som, robil som inšpicienta, presnejšie kulisára. Aj to patrí k ochotníckemu divadlu. Ak sme chceli postaviť scénu, museli sme dobre poznať obsah divadelnej hry, pochopiť zámer réžie a ovládať scénosled predstavenia. Najskôr sme z latiek pozbíjali konštrukciu, natiahli plátno. Miško Šarafín potom namaľoval obraz a kulisa bola hotová. Zúčastňovali sme sa skoro každej skúšky, aby sme vedeli kedy, po ktorom výstupe, alebo dejstve meniť kulisy. Najviac roboty sme mali cez prestávky a vtedy, keď sme hrali vonku, „ ...ale to sú už len spomienky a je to tak dávno, ako by to ani nebolo.“ Pripomenul, že najčastejšie spolupracoval s režisérom Milošom Iľanovským a hercov ťažko vymenovať všetkých tak, aby na niekoho nezabudol. Bol by to dlhý zoznam.

• *Starosta P. Baráni (zľava), zástupca starostu a predseda ŠK P. Beťko sa pridali ku gratulantom. Vyslovili slová poďakovania za prácu pre Závažnú Porubu. Zvlášť ocenili spoluúčasť a zásluhy na rozvoji miestneho športu. Jubilantovi z celého srdca zapriali, aby ho v ďalších rokoch sprevádzalo len zdravie, pohoda, teplé ľudské slovo, láskavý pohľad a pohladenie najbližších. Zaslúži si to!*

Všetko dôležité sa udeje v detstve

Nepovieme nič nového, keď uvedieme známu myšlienku múdreho básnika: Všetko dôležité pre človeka sa udeje v detstve. Životné a pracovné osudy nášho jubilanta to potvrdzujú. Ako chlapci hrávali futbal s loptou uvitou zo starých handier na Lúčičke, na Pustom, na starom ihrisku povyše dediny. V zime lyžovali, v lete sa venovali atletike. „Dnes sedia deti pred televízorom alebo počítačom. „Menej sedieť, viac sa hýbať. Pohyb patrí k mladosti. Formuje telo i ducha. Myslím, že rodičia by mali usmerniť svoje deti, motivovať ich osobným príkladom tak, aby šport predstavoval súčasť každého dňa. Zdravie si neupevníš vo vykúrenej obývačke, ale na ihrisku, na klzisku a snehu. To je moja reč dorastajúcej generácii, ak chce zdravo žiť. Zdravie znamená podmienku všetkých životných úspechov,“ dodal na záver.

text i foto: Dušan Migaľa
foto archív

Krásny vek si zaslúži povšimnutie

• *Klientka DSS Zuzana Matejková zo Žiaru oslávila na prelome rokov svoje sté narodeniny.*

Keď sa v roku 1912 v Žiari, v okrese Liptovský Mikuláš, narodila rodičom Jančovcom dcéra Zuzanka, nikto netušil, akého dlhého života sa dožije. Jubilejná oslávenkyňa sa narodila 31. decembra. Napriek tomu, že život nemala jednoduchý, predsa sa dožila tohto obdivuhodného veku.

Aj keď je pani Matejková už staručká žena, nikto by jej nehádal toľký vek. Celý jej život je poznačený starosťou o rodinu, vierou v Boha a kresťanskou výchovou svojich detí. Vždy bola a je vzorom svojim deťom a vnúčatám. Pani Matejková je veľmi rada, keď je obklopená ľuďmi, ktorí sú jej blízki.

Teraz si už vyše roka spokojne žije v našom Domove sociálnych služieb a zariadení pre seniorov v Závažnej Porube. Na prelome rokov jej pracovníci zariadenia a rodina usporiadali niekoľko osláv. Však taký krásny vek si zaslúži nejedno povšimnutie. Ku gratuláciám k stým narodeninám sa pripojil aj pán starosta zo Žiaru Peter Moravčík, ktorý prišiel storočnej babke osobne potriasť rukou. Práve v dedinke Žiar sa oslávenkyňa narodila a prežila celý svoj život. Oslavovali sme aj s klientmi a zamestnancami zariadenia, pospomínali sme si na chvíle prežité v zariadení a pochutili sme si na torte.

Oslávenkyni srdečne gratulujeme.

Mgr. Katarína Chudá

Poďakovanie jubilantky

Na prelome minulého roka a tohto roka sa dožila v Domove sociálnej starostlivosti v Závažnej Porube významného jubilea 100 rokov naša mamička Zuzana Matejková zo Žiaru. Naša mamička veľmi pekne ďakuje za veľkú starostlivosť celému kolektívu zamestnancov tohto zariadenia. Všetky tieto ruky starajúce sa s láskou a trpezlivosťou o svojich starčekov a starenky, nech ich Pán Boh ochraňuje a požehnáva aj naďalej.

S mamičkou ďakuje aj rodina Matejková zo Žiaru

Stále plné ruky práce

Ružena Jurečková sa narodila v roku 1923. Nie je ťažké porátať, ktoré narodeniny oslávila 1. marca v tomto roku. „Celý život som robila na družstve, na plantáži, okolo domu... Aj dnes si navarím, upečiem chleba, postarám sa o hydinu. Mám rada poriadok. Všetko musí byť na svojom mieste. Už teraz sa teším, že na jar budem siať,“ priblížila naša jubilantka príbeh svojho života naplneného prácou a starostlivosťou o svojich blízkych a s úsmevom dodala, „...mobil je dobrá vec, treba kráčať s dobou.“ Starosta P. Baráni k slovám poďakovania za celoživotnú námahu, za vzájomnú úctu, za výchovu detí a vnúčat odovzdal jubilantke kyticu kvetov. Potom nasledoval zápis do Pamätnej knihy Závažnej Poruby.

Kvet je najkrajší dar

Rok 2012 bol pre **Lýdiu Jambrichovú** jubilejný. Oslávila v ňom okrúhle narodeniny. Pri tejto príležitosti prijal oslávenkyňu starosta Pavel Baráni. V príhovore ocenil jej dlhoročnú prácu učiteľky a riaditeľky materskej školy. Do Závažnej Poruby prišla v roku 1972, hneď po absolvovaní Pedagogickej školy v Turčianskych Tepliciach, odbor učiteľka materskej školy. Viac ako tridsať rokov pracovala ako učiteľka, päť rokov zastávala funkciu riaditeľky MŠ. Niekoľko rokov učila aj v Liptovskom Mikuláši. „Pracovali ste z plnosti svojich schopností a síl. Vyžarovala z vás jemnosť, takt a úcta k malému človiečikovi, ktorého voláme dieťa. Deťom ste dávali najavo, že vás oslovujú a rozumiete ich duši. A tam kde je vzájomná úcta, tam je i zázračný vzťah. Kto lásku dával, dával všetko,“ doplnil. Tiež poďakoval za dlhodobé účinkovanie v Ženskej speváckej skupine a reprezentáciu obce na úrovni okresu, Žilinského kraja i Slovenska. Vyzdvihol i angažovanosť na poli športovom v oblasti rekreačnej a pohybovej kultúry. Jubilantke odovzdal kytičku kvetov a k slovám poďakovania priložil spomienkový dar obsahujúci symboly Závažnej Poruby. Ku gratulácii starostu sa pridali i pracovníčky obecného úradu a členovia Zboru pre občianske záležitosti.

text i foto: -dm-

Predišli nás do večnosti

Neplačte,
že som odišiel,
ten kľud a mier
mi prajte
a v srdci večnú
spomienku
si na mňa zachovajte

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 27. decembra 2012 v 83. roku života opustil náš drahý manžel, otec, starý otec, brat, švagor a ujo

Dušan Kováč

Posledná rozlúčka so zosnulým bola v pondelok 31. decembra 2012 v Dome smútku v Liptovskom Mikuláši.

Závažná Poruba splnila poslednú vôľu zosnulého a rodáka vyprevadila tak, ako si to želal pred odchodom do večnosti.
Manželka Anna, syn Dušan s manželkou. Dcéra Iveta s manželom, vnúčatá Zuzka, Matúš a Emmka, sestra Božka a ostatná smútiaca rodina vyjadrujú slová poďakovania za všetky prejavy sústrasti, kvetinové dary i dôstojnú rozlúčku, ktorú uskutočnila rodná obec.

Opustil nás učiteľ učiteľov

Dušan Kováč sa narodil 3. októbra 1929 v Závažnej Porube. Skladal sa z dvoch svetov: Po otcovi murár, po mame roľník. V čase druhej svetovej vojny ako šesťročný chlapec prišiel o otca. Otca mu zabil delostrelecký granát, keď naberal vodu z potoka. Tri deti vyrastali v starostlivosti dobrej mamky. V rodine prevzal povinnosti otca, zarábal si na štúdium, málo trovil, veľa tvoril. Ako študent meštianky sa stal v rodnej obci členom kultúrneho spolku menom Dorast evanjelickej mládeže. V spolku čítali pútavé články, prednášali básne, vydávali rukou písaný časopis Mladosť a hrávali divadlá. V spolku pracoval so svojimi sestrami, bratrancami a najlepšími kamarátmi: s Jarom Šúlekom, Jánom Míšom, Lacom Kováčom a Milanom Rúfusovie. Múdry básnik túto etapu jeho života pomenoval veľmi výstižne a presne: všetko dôležité pre človeka sa udeje v detstve. Osud zosnulého potvrdil tieto slová. Po celý život miloval knihy, literatúru, divadlo, veľa čítal, zaznamenával rôzne príbehy zo života, písal odborné články, prednášal pedagogiku, študoval, odborne rástol. Obecná kronika Závažnej Poruby zaznamenala, že sa zaslúžil o otvorenie kina v tejto obci a pôsobil aj ako prvý premietač. Po skončení meštianky nastúpil na učiteľskú akadémiu a po jej skončení na základe Dekrétu ministerstva školstva sa stal riaditeľom jednotriednej národnej školy v Kucanoch na východnom Slovensku. Niekoľko rokov učil v Poľsku v dedinke Čierna Hora slovenské deti. Po vojenčine sa stal vedúcim Okresného pedagogického strediska v Spišskej Novej Vsi, kde sa zoznámil s manželkou Annou. Oženil sa v roku 1957.V manželstve naplnenom vzájomnou láskou prežili 55 rokov. Vychovali dve deti: syna Dušana a dcéru Ivetu. Tešil sa zo svojich troch vnúčat: Emky, Zuzky a Matúša. Svojej rodine bol vždy veľkou oporou. Bol to vzorný manžel a vynikajúci otec. Rodina a blízki znamenali tú najvyššiu hodnotu.

Mladý učiteľ v dvadsiatich ôsmich rokoch pracovne postúpil a stal sa najmladším školským inšpektorom na Slovensku. V tomto období diaľkovo študoval na Pedagogickej fakulte. Štúdium slovenského jazyka a dejepisu ukončil s vyznamenaním a prebral červený diplom. Za svoju dlhoročnú prácu v školstve dostal viacero ocenení a vyznamenaní. Najviac si vážil titul Vzorný učiteľ. Do dôchodku odchádza po 32 rokoch práce na odbore školstva ako vedúci inšpekčného oddelenia. Ani po odchode na zaslúžený odpočinok nesedel so založenými rukami. Pomáhal, kde to bolo potrebné.

V mladosti sa venoval poľovníctvu. Bol členom Poľovníckeho združenia Ďumbier v Liptovskom Jáne. Ako poľovník však viac v ruke držal kosu a hrable ako flintu. Miloval les a jeho obyvateľov. Voľný čas najradšej trávil v prírode, na svojej chate v Závažnej Porube.

Do hory chodil za odpočinkom, vnímal jej zmysluplnú hĺbku a podmanivú krásu, s potešením prijímal jej mlčanlivé posolstvo. V porubskej hore poznal vari každý strom, dobre vedel, pod ktorou svrčinou rastu hríby.

Hoci väčšiu časť svojho produktívneho života býval v Liptovskom Mikuláši, z rodného hniezda nikdy neodišiel. Často prichádzal medzi rodných a ako oko v hlave si chránil priateľstvá z detstva. Do Závažnej Poruby najradšej chodieval pešo, kochal sa domovinou plnou krásy, čo z hôr a dolín veniec uvila si, vychutnával si pohľady na majestátnu Poludnicu, „Tu je moje miesto, tu chcem snívať svoj večný sen. Rodáci moji, rozlúčte sa so mnou slovom a piesňou Aká si mi krásna. Táto pieseň mi dávala silu a hrdosť na kraj, kde som sa narodil a bolo mi dopriate žiť. To je moja vôľa, to je môj testament. “ tak povedal krátko pred smrťou. A my sme splnili poslednú vôľu zosnulého a vyprevadili nášho rodáka na poslednú cestu tak, ako si želal. **-dm-**

Lúčim sa s vami,
moji milí,
ruky stisk už vám
nemôžem dať.
Srdce mi dotĺklo,
odišli sily,
lúčim sa s každým,
kto mal ma rád.

V hlbokom zármutku oznamujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym, že nás dňa 20. januára 2013 v nedožitom 83. roku svojho života opustil náš drahý manžel, otec, starý otec, prastarý otec, brat, švagor, ujo, strýko a krstný otec

Ján Štrkolec

Posledná rozlúčka so zosnulým bola v utorok 22. januára 2013 o 15.00 hodine v Dome smútku v Závažnej Porube. Smútiaca manželka Zuzana a synovia Ján a Miroslav s rodinami ďakujú za všetky kondolencie, kvetinové dary i účasť na poslednej rozlúčke.

Sily nešetril, keď išlo o dobrú vec

Jedno z najzložitejších období svojho života prežíval **Ján Štrkolec** vtedy, keď pracoval ako predseda bývalého MNV v Závažnej Porube. Do tohto úradu nastúpil v roku 1982. Na svojich pleciach niesol nemalý náklad povinností, zložitých problémov a neočakávaných reakcií. Jednoducho nejednoduchých vecí. Otec obce, či už to bol richtár, predseda, alebo starosta odjakživa predstavoval obecnú vrchnosť starajúcu sa o podmienky života občana. Túto službu dokázal naplniť vrchovato. Bolo to desaťročie prudkého rozvoja obce a doba komplikovaných spoločenských udalostí. Nijako netreba namáhať pamäť, hodno len pripomenúť, že v tomto období sa v obci začalo s výstavbou rekreačného objektu Jaslovských Bohuníc, svojpomocne sa pristavoval kultúrny dom, budoval sa a do užívania sa odovzdal dom smútku, vybudoval sa nový záchytný prameň v Žuberovej, odstránila sa skládka pri cintoríne a na jej mieste sa vybudovalo parkovisko. Finančne, projekčne a materiálne sa pripravil lyžiarsky vlek POMA, upravil sa svah vo Fajke, zaviedol sa pravidelný odvoz komunálneho odpadu, stavalo sa obchodné stredisko na Novej ulici, pripravovala sa stavba Tatrínu, kompletizovala sa infraštruktúra a tak by sme mohli hovoriť ďalej. Väčšinu

stavebných prác vykonávali domáci odborníci. No vstupné podmienky pre rozsiahle investičné akcie bolo potrebné najskôr uskutočniť: majetko právne vysporiadať, personálne a materiálne pripraviť, organizovať robotu, zabezpečiť stavebný materiál. „Richtárčil" aj v pamätnom osemdesiatom deviatom. Nebolo to jednoduché, ani ľahké. Požiadavky nastupujúcej doby však dokázal riešiť s chladnou hlavou. Zhodiť z pliec to, čo sa stalo, nemožno. Prežili sme protirečivé dejiny a on bol pritom.

Pri vzácnom výročí zlatej svadby v roku 2004 vzťah rodičov k deťom vyjadril takto: „Najväčšou hodnotou je to, čo dáš deťom do srdca a do hlavy. My s touto hodnotou môžeme počítať a teší nás, že táto investícia sa nám zúročená vracia späť a potvrdzuje, že sme investovali dobre. Všetko ostatné je lacná paráda a dá sa kúpiť za peniaze." Toľko jeho slová, ktoré povedal pre Porubské noviny.

Tak to v živote chodí. Láska sa odpláca láskou a k láske detí pribúda láska ich detí. To je tá sila, čo chráni a posilňuje, prináša pokoj a pohodu. Zdoláva prekážky a stavia ľudské šťastie.

-dm-

• • •

Tíško žila,
tíško odišla,
skromná
vo svojom živote,
veľká vo svojej láske
a dobrote.

V hlbokom zármutku oznamujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym, že nás 22. januára 2013 vo veku 85 rokov opustila naša drahá mama, stará mama, sestra, švagriná, krstná mama a ujčinká

Emília Mikulášová,
rod. Kubová

Posledná rozlúčka s našou drahou zosnulou bola v piatok 25. januára 2013 o 15. 00 hod. v Dome smútku v Závažnej Porube. Syn Milan a dcéra Danka s rodinami, ako aj smútiaca rodina vyslovujú slová poďakovania za všetky prejavy sústrasti, kvetinové dary i účasť na poslednej rozlúčke.

Doma

Katarína Devečková, r. Staroňová

Doma je doma,
aj keď prázdnom dýcha.
Pominuli sa.

Mama,
nad skromnosť skromná
a duša čistá.
Robotný otec.

Už ich niet.

A predsa,
dvere otvoriac,
vidím ich,
cítim,
počujem:

„Koch máte v rúre,
teplý ešte.
Otec za humnom
mládzu kosí."
Slov naviac netreba.

Chuť kôrky,
vôňa sena
a mozoľ z hrablí na dlani.
Spomienka.

Dávnoživá,
dar od otca
a od mamy.

Doma je doma.
Len ktosi chýba.
Márne ich hľadám očami.

Prvé ráno

Ohňostroj ticha.
Iba šteká pes.
Hodiny opäť
ukrajujú z času.
Prežili sme.
Aj koniec sveta,
aj celý rok.
Prežijeme aj tento? Ako?

Trinásť, Pán Boh pri nás.

Do čierno – biela
vybuchla svetlica.

Niekto vstal
do nového rána.
Prvého.
Čistého.
Chladí aj hreje.

Je čas urobiť prvý krok
do neznáma.
Tou pravou.

Spoza hory
sa rozlialo slnko.
Svetlo a jas.

Nádherné ráno.
A zajtra zas.

A zajtra zas ?

Odišiel básnik?

Čas po rozlúčke s Milanom Rúfusom vyklopkáva na moju citovú membránu každý deň túto otázku. Vyklopkáva ju deň za dňom, akoby ma chcel prinútiť nenechať otázku bez odpovede. A ja keď chodím s touto otázkou deň čo deň a vynára sa mi aj pri nočnom precitnutí, lebo otázka sa ma drží hlboko v pamäti, akoby z dna sa mi vynára Wolkrov verš: „...Antonín umíra, žárovka spíva, ženo má, ženo má, neplač!"

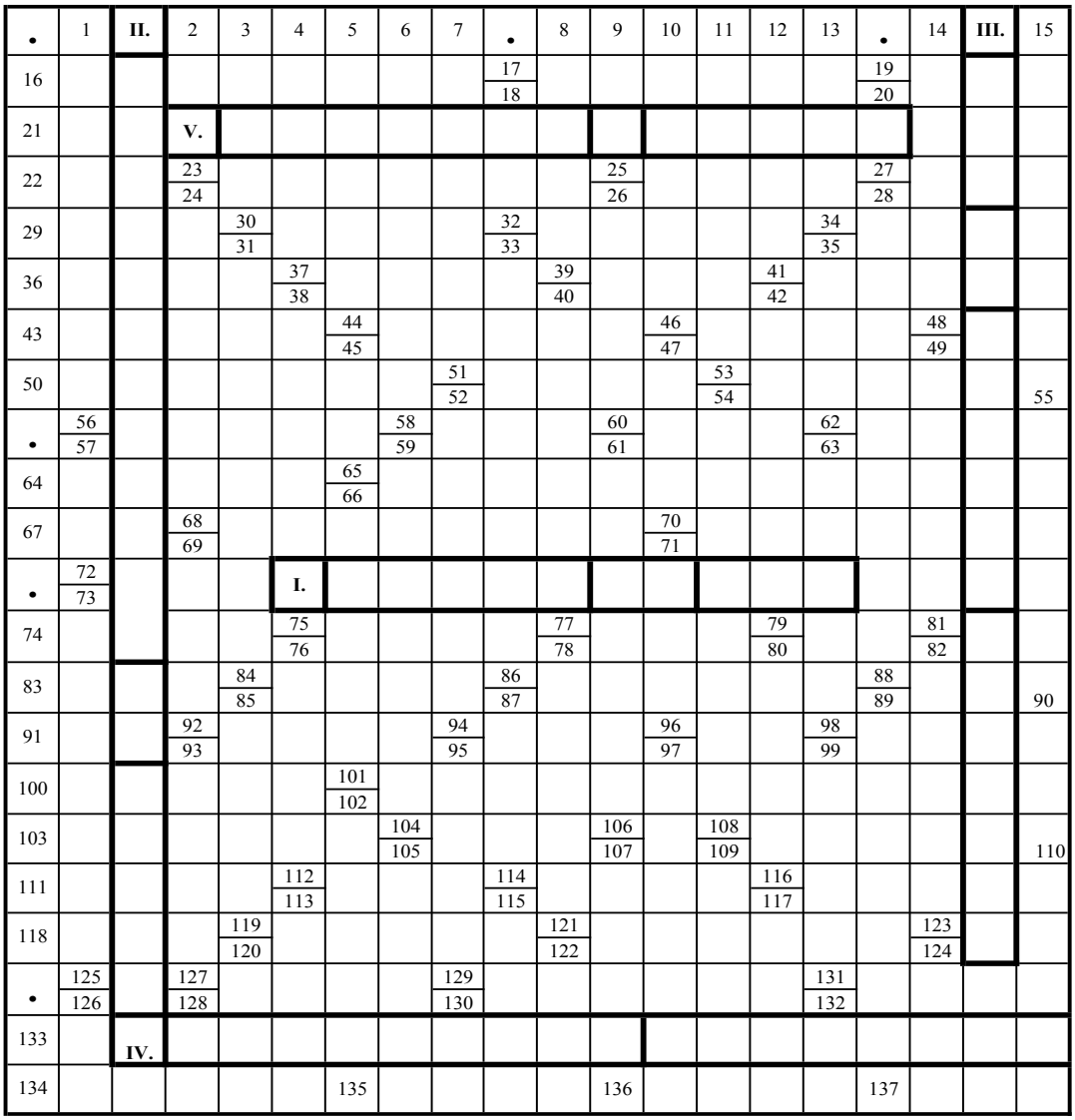
Básnik Milan Rúfus neodišiel. Hoci jeho unavené telo odpočíva v rodnej zemi Závažnej Poruby, jeho Poludnica sa mu prihovára a duch básnikov vedie s ňou nepretržitý rozhovor. Posolstvo jeho slova, slova úcty, slova pokory, svieti a bude svietiť ako tá Wolkrova žiarovka. Lebo to, čo básnik kládol na papier, neboli deravé slová. Jeho básnický duch kľačal pred každým slovom, prijímal ho ako Boží dar a tak ako Božie meno, nikde a nikdy ho nebral do úst nadarmo. Ani jedno slovo z jeho pera nebolo lacný peniaz.

Patril do radu tých, ktorí klopú na dvere a trpezlivo čakajú, že im otvoria, príjmu svetlo, ktoré nezadusia a nezahasia ani tie najväčšie tmy. Je tak preto, že Rúfus je osobitý, jedinečný fenomén. Jeho charizma mala prorockého ducha. Rúfus je básnikom pokory. Pokory par exelance. Jeho pokora však nie je únik, vzdialenie do kláštora, uzavretie do ulity, stav tmy a ubitosti, ale odstup, ktorým si rozšíril zorný uhol pohľadu a odtienil predmet svojho vnímania. Tento stav dáva mu novú duchovnú optiku, pomocou ktorej vidí hlbšie a ďalej, vidí aj to, čo mnohí nemôžu vidieť, lebo ich egocentrizmu im spôsobuje zákal. Rúfusovská pokora je stav, poloha, v ktorej našiel svoju hviezdu a jeho básnická výpoveď je jej zrkadlením.

Ak dnes hovoríme o akútnej potrebe zdravej racionálnej výživy, vitamín Rúfus mal by byť našou každodennou potravou. Navyše Rúfusova poézia kladie pred nás nemálo múdrych otázok. Sú tu pre nás a aj pre tých, ktorí prídu po nás, aby sa každý otestoval, zameral svoju polohu, posúdil svoj zdravotný stav a odpovedal si na otázku kto je, kde je a kam patrí. A tak na otázku, či odišiel básnik, odpovedám si: - Básnik neumrel. Len povýšený bol do vyššieho stavu. Je bard. Knieža básnikov. Žije!

Daniel Šovc, ev. farár a.v., básnik a spisovateľ, Autor žije a tvorí v Leviciach. Patrí do rodiny čitateľov Porubských novín

In: Tváre a otázky, rok vydania 2012, s. 92, redakčne krátené

TAJNIČKA

Archibald Mac Leish (výrok)

1 - odsúvanie hlások na konci slova
2 - tona zn.
3 - len
4 - Lolita dom.
5 - stredoeurop. strom i plod (olej)
6 - vo futbale jedenástka (česky)
7 - miešaná zelenina
8 - ťarcha bás.
9 - egyptsky boh slnka
10 - japonské mesto
11 - porubské ihličnaté stromy
12 - znamienko násobenia
13 - atmosféra zn.
14 - kozácky stotník
15 - oblečená
16 - africký párnokopytník
17 - ruina, torzo z niečoho
18 - telesná výchova
19 - sťa basn.
20 - inpulz
21 - pascal zn.
22 - citosl. radosti
23 - patriaci Alinovi
24 - auto náreč. hovor.
25 - meno Chačaturjana
26 - predpona napr. pri st. gréckych stavbách ..... pola
27 - Adela, Aďka dom.
28 - dokončievajúc od slova dorábanie
29 - žabie citoslovce
30 - člen vyhynulého národa
31 - značiť bodkami čes.
32 - mužsky slávn. spoloč. oblek
33 - malý dotaz, otázočka
34 - úkaz po búrke
35 - čínske mužské meno
36 - výčnelok na podkove
37 - v hudbe vysoko
38 - dávali zrno do pôdy
39 - ako po rusky
40 - členka Orientu
41 - obeh, i vrenie v hrnci
42 - listnatý strom
43 - emotívny nadnesený spôsob hovoreného prejavu
44 - člen výbojného aziatskeho národa na čele s chánom
45 - tankový zbor
46 - germánsky obor
47 - jodid sódny zn.
48 - áno rusky
49 - voda s prísadami na kúpanie
50 - kyslosť chemic.
51 - brat Márie a Mojžiša i horká bylina
52 - vrch na Slovensku (1532 m)
53 - ohmatá
54 - rieka v Uzbekistane
55 - na spoločný účet ekonom.
56 - nainfikuj
57 - 101 rímsky
58 - pieza hovor. znač.
59 - poznáte ma česky
60 - orol nemecky
61 - motocyklista so sedadlom na boku motorky
62 - spí detsky
63 - prekypovať zdravím, majetkom, dobrou náladou
64 - spontánne niečo povedal
65 - hnevaj si manžela Pamela česky
66 - Rachmaninova opera
67 - iniciálky Janžurovej
68 - pletené „vianočné" pečivo
69 - Landes-sport-ausschuss
70 - zhotovíme oblek
71 - španielska exkráľovna
72 - nestála, chodila
73 - medzischodisková plošina
74 - piest česky
75 - Etelka dom.
76 - Talian
77 - ozn. dedičnej bunkovej informácie, napr. určenie otcovstva tiež choroba kĺbov
78 - stene, jajká
79 - označ. konfort. rýchlej. rýchlikov
80 - Hanka dom.
81 - sodík ch.zn.
82 - odoberal, rabovali
83 - vodiace tyče na vozoch
84 - švédsky nábyt. och. reťazec
85 - vyústenie rieky do mora, miesto vtečenia
86 - pokarhať náreč.
87 - sever. mužské meno
88 - zosilnený súhlas, i ŠPZ Bratislavy
89 - ktojeto (prehodiť)
90 - 5000 a 5000 rímsky
91 - kód Spolkovej republiky Nemecko
92 - priam, ihneď
93 - mužské meno
94 - šport. kód Talianska
95 - mlynár ..... múku, sneh sa ..... z oblohy
96 - skr. juniora
97 - ľanolistník bot.
98 - hlinená nádoba
99 - anulovanie skrat.
100 - film s Madonnou
101 - vojenské ozbrojené presunutie poddôstojníka
102 - mesto v Belgicku, kde sa odohrali 3 bitky. V druhej roku 1915 bol 1 x použitý bojový plyn yperit
103 - bezlisté výhonky-byle
104 - japonské platidlo
105 - grécka pohrebná obeť
106 - ozn. pre pristávanie helikoptéry
107 - baníci ťažia .... na výrobu kovov
108 - druh jaštera
109 - .....CLAUS detská vybájená vianoč. postava donášajúca darčeky
110 - vykastrovaný kohút
111 - tvrdé vzácne drevo
112 - Pepo, Pepík dom. skr.
113 - zelená struková plodina
114 - starogrécky boh vojny
115 - pasta
116 - utiekanie sa k niečomu, básn. skrát.
117 - podarúnky
118 - anti depresívna nálada
119 - hrnček česky
120 - orient. mužské meno
121 - posadilo sa
122 - stará mama nemecky
123 - pojem duše u st. Egypťanov
124 - druh slimáka
125 - ypsilon
126 - ŠPZ Trnavy
127 - ohraničená plocha
128 - výskumné pracovisko
129 - zákl. jednotka štátu
130 - ŠPZ okr. Nitra
131 - terénne vozidlo
132 - posudková komisia
133 - teplota zn.
134 - druh koberca zastar. názov, hovor.
135 - vojenská predajňa
136 - spisovateľ „vinetoviek" zo skr. mena na konci
137 - Anna angl.

v riadkoch:
v 3. za tajnič. č. V - sedacia poloha
v 12. za tajnič. č. I. – únik popolčeka
v stĺpcoch:
v 3. za tajn. č. II. pod r. IV. - energia
v 19. za tajn. č. III. - 1 po nemecky
Pomôcky: ALTO, AMETA, AMUDARJA, ASAUL, NAI, THESIUM, YMIR, YPRES, ŽIRIŤ, ACIDITA
Pozor: V krížovke nie sú dodržané dĺžne!
TAJNIČKA z č. 73: ..... Rozsvieť očká najmenších, popraj im zdravia, radosti, dobrôt do sýtosti, splň ich túžby nevinnosti i rodičov k spokojnosti.

zostavil Pavel Staroň

ŠPORT

Rovnaká otázka trénerom futbalistov ŠK

Každý tréner má svoju filozofiu, z ktorej sa odvíja všetko jeho myslenie a konanie. Z čoho sa odvíja váš postoj k zverenému mužstvu a aké ciele sledujete v jarnej časti futbalového ročníka 2012/2013?

Peter Maťko, tréner A mužstva:
Pre mňa trénovanie predstavuje hlavne kontakty a komunikáciu s hráčmi. Spoločne sa zladiť a predvádzať hru, ktorá bude hráčov tešiť a privádzať divákov na tribúnu. Samozrejme, že ako tréner chcem aj výsledky. Tomu podriaďujem aj prípravu mužstva tak, aby výsledky v jarnej časti boli o čosi lepšie ako v jeseni. Chcem dať šancu aj mladým hráčom, aby počas súťažných zápasov získavali skúsenosti od starších hráčov. Takto získali zápasovú prax. Chcem, aby sa udržala úroveň, ktorú Závažná Poruba drží už niekoľko rokov.

Miroslav Droppa, tréner dorastu

Ako tréner dorasteneckého družstva som si vedomý, že hráči tejto vekovej kategórie sú ovplyvňovaní úplne inými vplyvmi ako je trénovať a hlavne športovať... Takže sa snažím dávať všetko moje úsilie do motivácie, disciplíny a plnenia si svojich povinností alebo viac-menej do koníčkov. Našim cieľom spolu aj s funkcionármi je snaha o stabilizáciu výkonov v každom zápase a podávanie čo najlepšieho výkonu, a hlavne hrať bojovný, kombinačný futbal, ktorý bude baviť fanúšikov porubského futbalu, ale aj samých seba..

Jaroslav Beťko, tréner starších žiakov
Druhoradé sú výsledky zápasov, prvoradá je výchova a rozvoj mladých futbalistov na ihrisku i mimo neho. Všetko má svoju postupnosť. Tí, ktorí majú trpezlivosť robiť jednoduché veci dokonale, osvojujú si robiť ťažké veci ľahko. V jarnej časti ročníka 2012 – 2013 chceme nadviazať na celkom úspešný záver jesennej časti. Zlepšovať sa hlavne po hernej stránke. Dá sa to len trpezlivým a poctivým prístupom k tréningu.

Ivan Hladký, tréner starších žiakov a brankárov
Za najdôležitejšie považujem rozvoj pohybových schopností a technických zručností mladých futbalistov. Združiť kolektív do hry a dosiahnuť futbalové myslenie. Cieľom je nadviazať na úspešné zápasy z jesennej časti súťaže a v jarnej časti zlepšiť herný prejav mužstva.

Milan Niňaj, tréner mladších žiakov
Odmalička ma priťahoval kolektívny šport, pretože som sa mohol spolu s kamarátmi stretávať pri hre, ktorá nám robila radosť. Až neskôr som si uvedomil, že futbal je hra, ktorou by sa mali zabávať nielen hráči, ale aj diváci. A teda, aby som sa ako hráč, nemusel pred nimi za svoj výkon hanbiť, je potrebný tréning.

V rámci tréningu mladších žiakov je mojím prvoradým záujmom vypestovať v nich návyky, ktoré sú pre futbal, ako kolektívny šport potrebné: disciplína, zodpovednosť za svoj výkon voči spoluhráčom, ochota spolupracovať pri dosahovaní dobrého výsledku, zmysel pre férovú hru, slušné vystupovanie, zdravé futbalové sebavedomie.

Keďže technická vyspelosť futbalistu pri kontakte s loptou závisí prevažne na jeho ochote individuálne sa zdokonaľovať, z tohto hľadiska je mojou najväčšou snahou urobiť z chlapcov aspoň čiastočne obojnohých futbalistov schopných plniť čo najlepšie najzákladnejšiu požiadavku pre kolektívnu spoluprácu – prihrávku. Posledným (ale nie na poslednom mieste) zámerom je usmernenie činností, ktoré priamo súvisia so stykom s loptou: pohyb bez lopty, uvoľňovanie sa, obsadzovanie súpera, rozmýšľanie pri hre.

Mladší žiaci hrajú svoju súťaž bez hodnotenia prostredníctvom tabuľky. V jarnej časti súťaže je preto mojím hlavným cieľom odohrať s mužstvami, ktoré majú oveľa väčšie možnosti výberu hráčov, organizovaní sú vo futbalových triedach a pod, rovnocenné zápasy.

Patrí nám šesťdesiata ôsma priečka

Rebríček najúspešnejších futbalových klubov na Slovensku zostavil začiatkom roku 2013 pracovník Slovenského futbalového zväzu (SFZ) Juraj Čúrny. Do poradia zoradil 136 futbalových klubov, ktoré sa za posledné štyri sezóny nejakým spôsobom dotkli súťaží riadených SFZ. „Inšpirovali ma rebríčky reprezentačných tímov FIFA (Svetová futbalová federácia) a UEFA (Európska futbalová federácia). Išlo mi o to, aby sa vytvorila diskusia a došlo k porovnateľnému prepojeniu klubov na najvyššej úrovni a v regiónoch. Potom už bolo treba len nastaviť matematické koeficienty tak, aby za účasť v pohári zodpovedali sile súťaží od I. ligy až po IV. ligu," uviedol Juraj Čúrny.

1. Slovan Bratislava
2. MŠK Žilina
3. Spartak Trnava
4. Senica
5. B. Bystrica

.....
.....

68.ŠK Závažná Poruba
69. Kalinovo
70. Bánovce nad Bebravou
78. Sabinov
79. Stará Ľubovňa
...
90. Svit
...
134. Kalinkovo
135. Ľubotice
136. Trenčianske Slavkovce

Jaroslav Jurečka st.

Nielen loptu, aj lopatu ovládajú

Pranostika Agáta, býva na sneh bohatá, sa v tomto roku naplnila presne a skutočne. Aj Závažná Poruba sa ocitla pod snehom. Ako ináč. Husté a vytrvalé sneženie zo stredy na štvrtok (7. februára 2013) skomplikovalo situáciu autám i chodcom.

Hoci miestne komunikácie upravovali tri odhŕňače, zásobovacie vozidlá v ranných hodinách meškali. Viacerí motoristi zostali „visieť." A nielen to. Aj futbalistom a funkcionárom sa postarala 50 cm vrstva nového snehu o kondičný tréning. Ak si chceli zahrať a trénovať na umelom trávniku, museli najskôr odpratať poriadnu nádielku. No vidieť, že sú to chlapi ako patrí. Veselí a usilovní. Nielen loptou, aj lopatou vedia narábať.

• Zima, tá nás nenaľaká, postavíme snehuliaka.

Choď ako môžeš, bež ako vládzeš

• *Najmladšia kategória*

• *Rozhodcovia*

• *Dobre namazať je základ úspechu, hovoria veteráni*

• *Vľavo P. Baráni, J. Jurečka*

• *Gulášmajster B. Niňaj*

Test kondície

Verejný pretek v behu na lyžiach predstavoval oživenie dávnych a slávnych bežeckých tradícií Závažnej Poruby, keď na lyžiach behávali skoro všetci. A bolo ich nemálo.

Prvý ročník tohto preteku pod menom Choď ako môžeš, bež ako vládzeš zorganizoval Lyžiarsky klub – bežecký úsek aktivitou Petra Lešťana ml. s podporou Obce Závažná Poruba. Uskutočnil sa v sobotu 23. februára 2013 v bežeckom areáli nad obcou.

Zaprezentovala sa takmer stovka pretekárov všetkých vekových kategórií. Bežalo sa voľnou technikou. Dĺžka a náročnosť trate bola prispôsobená veku pretekárov. Na trať vyštartoval aj starosta Pavel Baráni a exstarosta Jaroslav Jurečka. Víťazom sa stal každý, čo prekonal určenú dĺžku trate a šťastlivo došiel do cieľa. Pretek predstavoval nielen príjemné stretnutie milovníkov bežeckého lyžovania, ale aj test fyzickej kondície. No najviac znamenal radosť z pohybu na upravených tratiach za pekného zimného počasia. Po preteku čakal účastníkov guláš, čo uvaril gulášmajster Bohuš Niňaj. Je rozhodnuté. Na rok sa uskutoční druhý ročník. Trénovať však možno už teraz.

Opalisko - zimné hrisko

Parkovanie je usmerňované, lyžiarske trate upravené, od 9.00 – 16.00 hodiny je v prevádzke lanovka a tri vleky: pre začiatočníkov, pokročilých i náročných lyžiarov. Snehové podmienky výborné, teplota mierne pod nulou. Pri dopravných zariadeniach sa síce tvoria rady, ale čakanie je v norme. Lyžiar potrebuje aj oddych. Občerstvenie a služby zabezpečené. Viac sa dozviete na stránke **Skicentrum Opalisko s.r.o**, ktoré prevádzkuje lyžiarske stredisko. Na Silvestra ponúkli nočné lyžovanie a tradičnú diskotéku. Vítanie Nového roku na svahoch Opaliska bolo zábavné, romantické a akčné.

text i foto: -dm-

V Závažnej Porube sa lyžuje. A perfektne

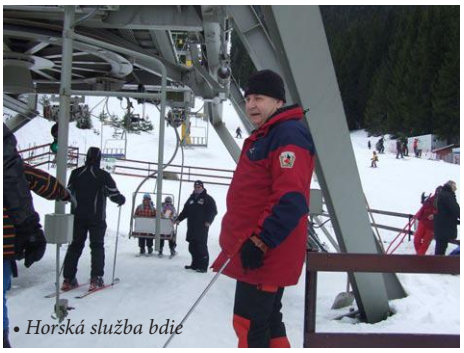
• *Gombička*

• *Pre začiatočníkov*

• *Veteráni*

• *Horská služba bdie*

• *Bezpečne a plynulo*

Porubské noviny **vydáva Obec Závažná Poruba, redakcia Obecný úrad, Hlavná 135, č. tel.: 5547175.** *Šéfredaktor:* **Dr. Dušan Migaľa.** *Redakčná rada:* **Bc. Pavel Baráni, Ing. Vladimír Broska, Anna Mikulášová. Dr. Vlasta Šiarniková.** *Fotografie:* **Dr. Dušan Migaľa,** *ilustrácie:* **Dr. Vlasta Šiarniková.** *E-mail: obeczav@stonline.sk, www.zavaznaporuba.sk Tlač:* **Print Master, Lipt. Mikuláš. Vychádzajú každé tri mesiace. EV 3922/09, ISSN 1339-0287. Nepredajné**